Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVIII. Celovec, petek, 31. avgust 1973 Štev. 35 (1623)

Nismo številke smo ljudje!

S temi besedami partizanskega pesnika Kajuha bi lahko tudi koroški Slovenci odgovorili tistim, ki nas hočejo šele preštevati, da bi nam potem — kakor cinično zagotavljajo — najbolj širokogrudno priznali vse pravice.

Nismo le številke, smo ljudje!

Kaj v koroških oziroma avstrijskih pogojih lahko pomenijo številke, so znova v vsej jasnosti razkrili podatki o ljudskem štetju 1971, ki jih je avstrijski centralni statistični urad prejšnji teden objavil preko tiskovne agencije APA (podrobne podatke objavljamo na posebnem mestu). Iz teh podatkov zaključujejo, da se je število Slovencev v primerjavi s prejšnjim ljudskim štetjem nekoliko povečalo. Toda tako „povečanje" je le navidezno, kajti po drugi strani je skoraj povsem izginilo število tistih, ki so kot občevalni jezik navedli „windisch".

Zato pisanje o povečanju števila Slovencev na podlagi podatkov ljudskega štetja ne pomeni nič drugega kot zavestno potvarjanje ter zlonamerno zavajanje nepoučene svetovne javnosti. Že to, da na podlagi ljudskega štetja govorijo o številu Slovencev, je nesmisel, kajti ne gre za vprašanje po narodnosti, marveč le po občevalnem jeziku. Pa tudi resnica o številkah je povsem drugačna: pri ljudskem štetju leta 1951 so našteli (če upoštevamo vse najrazličnejše variante) 43.179 oseb, ki so kot občevalni jezik navedle slovenščino oziroma „windisch" ali samo ali v kakšni povezavi; leta 1961 jih je bilo 25.472 in leta 1971 le še 20.972. Tako torej izgleda „povečanje" števila Slovencev. Samo to je resnica; vsak drugačni račun je potvorba, vsaka drugačna trditev je laž.

Sicer pa so avstrijska ljudska štetja, v kolikor gre za ugotavljanje jezika, sploh samo farsa, ki bi se je moral vsak omikani človek sramovati. Rezultati teh ljudskih štetij temeljijo namreč na očitnih in dokazanih potvorbah, da niti ne govorimo o protizakonitih metodah, ki se jih poslužujejo pri štetju samem. Tudi pri zadnjem štetju 1971 so znani primeri falzifikatov, omenimo naj le primer Velikovca, ki je bil iznešen tudi pred vlado na Dunaju.

Številke, ki jih navajajo ljudska štetja, so torej vse prej kot stvarne in zanesljive. Toda nemškim nacionalistom so celo ti enostransko in v škodo Slovencem prikrojeni rezultati preveč. Pred očmi imajo le en sam cilj: Slovenci morajo povsem izginiti. Ljudska štetja so pri tem dobro sredstvo. Najprej so Slovence atomizirali na celo vrsto kategorij; potem so požrli „vindišarje", zdaj pa se že pripravljajo, da bi pospravili tudi še vse tiste, ki so kot občevalni jezik navedli najprej nemščino in na drugem mestu slovenščino. Tudi le-ti po logiki obrambnih borcev, Heimatdienста in podobnih „patriotov" niso Slovenci, ampak čistokrvni Nemci in je brezprimerna predrznost, če jih kdo prišteva k Slovencem.

Ampak tudi tukaj velja za odgovor Kajuhova beseda o slovenskem narodu, „ki ga trpljenje krotoviči in vendar ga nikdar ne uniči!"

TAKO PA NE GRE!

Že zadnjič je bilo v našem listu zapisano, da bo tako imenovano koroško vprašanje kmalu spet v ospredju političnega zanimanja. To ugotovitev so zadnji dnevi le še potrdili. Kajti o tem vprašanju sta znova govorila predsednika obeh velikih strank — najprej predsednik ÖVP Schleinzer in dan nato še predsednik SPÖ Kreisky — ko sta v svojih koroških počitniških krajih na tiskovnih konferencah orisala svoje predstave o bližnji politični sezoni.

Kaj bistveno novega ni povedal ne eden ne drugi. Oba sta se izjavila v smeri, ki pravzaprav ne obeta dosti pozitivnega.

Schleinzer je spet zagotavljal pripravljenost ÖVP, da sodeluje pri iskanju rešitve manjšinskih vprašanj in še posebej vprašanja dvojezičnih napisov, ki da ga je v parlamentu treba obravnavati kot „vprašanje naroda". Kreisky pa se je v glavnem omejil na hvaljenje tako imenovane študijske komisije za krajevne napise. Kot največji uspeh dosedanjega dela te komisije je navedel pripravo vprašalnika za ugotovitev številčne moči manjšine, vendar je menil, da danes še ne more povedati, kdaj bo problem dokončno zadovoljivo rešen. Glede kontaktnega komiteja (vlada-manjšina) pa je dejal, da je naloga zvezne vlade, da vzpostavi permanenten kontakt z manjšino, pač pa ta komite ne bo več kot pove njegovo ime, kajti v njem ne bo prišlo do sklepov.

Tako je kancler Kreisky v bistvu ponovil le misli, ki jih je izrazil že nekaj dni prej na predavanju v St. Georgenu, kjer je prav tako govoril o študijski komisiji, ki da pripravlja podlage za ugotavljanje manjšine ter o kontaktnem komiteju, ki da ne bo imel možnosti sklepanja.

Kratko pred prvo sejo kontaktnega komiteja te izjave vsekakor niso ravno vzpodbudne. Predvsem pa je kanclerja Kreiskega treba nedvoumno vprašati, katero njegovo izjavo je mogoče smatrati za resno in obvezno: ali tisto, ki jo je dal 28. junija po razgovoru s predstavniki koroških Slovencev na Dunaju, ko je poudaril, da ugotavljanje manjšine proti volji manjšine ni izvedljivo ali pa tisto v St. Georgenu, češ da bo treba razmisliti, kako bi za rešitev problema ugotovili številčno moč manjšine?

Alžirski vrh

V Alžiru se je v sredo začel uvodni del 4. konference neuvrščenih držav, namreč seja pripravljalnega odbora, na kateri bodo izdelali dnevni red in opravili zadnje priprave za zaključni in hkrati najpomembnejši del tega srečanja, to je sestanek šefov držav in vlad neuvrščenih držav. Konferenca bo trajala do 8. septembra, dokončno formulacijo zaključnih dokumentov pa bodo opravili 9. in 10. septembra.

Pri sedanji konferenci neuvrščenih gre praktično za doslej največje srečanje državnikov v zgodovini, kajti zbralo se bo več kot sto delegacij, od katerih jih bodo okoli 60 vodili šefi držav.

Zveza koroških partizanov vabi na

2. tovariško srečanje

v nedeljo 2. septembra 1973
ob 13.00 uri
v Robežu pri Apačah

Spored

- pesem
- odkritje spomenika partizanskim borcem
- slavnostni govor
- pesem

Sodeluje

- Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, dirigent Radovan Gobec

Vsi bivši partizani, njih sodelavci ter prijatelji borbene pesmi prisrčno vabljeni

Glavni odbor

„Avstrijske obveznosti"

Pod gornjim naslovom je objavila beograjska „Politika" minulo nedeljo članek, ki ga prinašamo v slovenskem prevodu:

Dunajski „Kurier" je v tiviki z dne 22. t. m. priobčil intervju avstrijskega zunanjega ministra Kirchschlägerja. Intervju se nanaša tudi na stike med Avstrijo in Jugoslavijo. Najprej je rečeno, da stiki z Jugoslavijo niso zadovoljivi. Nato pa: „Z Beogradom smo zdaj v diplomatski pat poziciji. Če hočemo to pozicijo odpraviti, je potrebno predvsem dvoje: na Koroškem je treba odstraniti strah, da Jugoslavija zastavlja vprašanje meje. Jugoslaviji pa je treba odvzeti skrb, da se slovenska manjšina na Koroškem krči."

Med SFR Jugoslavijo in republiko Avstrijo je prišlo do znanega poslabšanja ozračja v medsebojnih — dotlej prijateljskih in dobrih sosedskih stikih. Če že želi minister Kirchschläger sedanje odnose med državama prikazati kot diplomatsko pat pozicijo, potem bi bilo logično pričakovati, da bo pokazal, kje je pravi izhod iz takšne pozicije, saj je res, da — zlasti iz pat pozicije — ni poti, kjer ni zelo jasnih namenov, realnosti pozicij, natančnosti v argumentih. To pa se prav gotovo ne more nanašati na dvoje predlogov, ki jih je navedel minister Kirchschläger.

Poglavitne razloge sedanjega poslabšanja ozračja v stikih med Jugoslavijo in Avstrijo je treba iskati izključno v tem, da Avstrija niti osemnajst let po sprejetju državne pogodbe ni izpolnila mednarodnih obveznosti, izhajajočih iz pogodbe, in sicer obveznosti do položaja, pravic in možnosti za razvoj koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. To je bistvo problema, ki ga je res treba ustrezno raztolmačiti, prav z namenom, da bi našli edino mogoči in uspešni izhod iz pat pozicije ministra Kirchschlägerja. Zaradi tega je popolnoma nerazumljivo, da zunanji minister sosedne Avstrije Kirchschläger v svoji izjavi molči o tej neizpolnjeni mednarodni obveznosti Avstrije, poudarja pa izmišljeni strah za avstrijske meje, katerih vprašanje baje zastavlja SFRJ. Na ta način ni mogoče skrivati lastne odgovornosti pred lastno in mednarodno javnostjo.

●

S tem člankom je eden izmed vodilnih jugoslovanskih listov dal ministru Kirchschlägerju nedvomno zaslužen odgovor. Kajti minister Kirchschläger, ki se je v manjšinskem vprašanju že ponovno znebil precej „nediplomatičnih" izjav, se je tudi v tem primeru — vsaj kar se tiče vprašanja meje — podal povsem na tla koroških nemških šovinistov. Predvsem pa je jasen in odločen odgovor zaslužil s svojo taktiko „primite tatu", ko je z iskanjem krivde drugih skušal prikriti dejstvo, da krivdo izključno in v celoti nosi Avstrija sama.

Tudi uradno ljudsko štetje

v službi germanizacije Slovencev?

Avstrijski centralni statistični urad je prejšnji teden preko tiskovne agencije APA objavil nekaj podatkov o ljudskem štetju 1971. Iz teh podatkov je razvidno, da je 17.014 avstrijskih državljanov na Koroškem pri ljudskem štetju 1971 navedlo slovenščino kot občevalni jezik, od tega dve tretjini skupaj z nemškim občevalnim jezikom. Po ugotovitvah centralnega statističnega urada so slovensko govoreči Avstrijci koncentrirani na ozemlje južno od Drave oziroma južno od Gline in Vrbskega jezera od Beljaka na zahodu in preko Pliberka na vzhodu.

Nadalje omenjeni podatki povedo, da imajo najvišji delež oseb s slovenskim občevalnim jezikom sodni okraji Pliberk (38 %), Železna Kapla (37 %), Dobrla vas (22 %), Borovlje (19 %) in Rožek (12 %). V 25 občinah je več kot 10 odstotkov vseh prebivalcev navedlo slovenščino kot občevalni jezik, v 8 občinah znaša ta odstotek več kot 40 %, prvo mesto pa zavzema občina Sele, kjer so ugotovili 92 odstotkov prebivalcev s slovenskim občevalnim jezikom.

Iz teh podatkov centralni statistični urad zaključuje, da je po močnem nazadovanju slovensko govorečega prebivalstva za 30 odstotkov v obdobju 1951—1961 zdaj spet opaziti porast za 15 odstotkov, čeprav je nemško govoreče prebivalstvo še močneje naraslo. Število oseb z „windisch" kot občevalnim jezikom je po nazadovanju za 41 odstotkov v obdobju 1951—1961 ponovno nazadovalo za 66 odstotkov stanja 1961. Skupno so na Koroškem leta 1971 našteli 3958 avstrijskih državljanov z „windisch" kot občevalnim jezikom, od tega skoraj devet desetin skupaj z nemškim občevalnim jezikom.

Tako daleč podatki in ugotovitve centralnega statističnega urada.

Posamezni časopisi so te podatke objavili s krajšimi ali daljšimi komentarji. Posebno izčrpna je bila v tem oziru celovška Volkszeitung, ki je dodala celo podatke, ki uradno sploh niso bili objavljeni. Namreč podrobnejšo razčlembo števila, za katero je statistični urad navedel slovenski občevalni jezik. Po Volkszeitung se to število (skupno 17.014 oseb) deli takole: 10.545 oseb je navedlo nemško-slovenski občevalni jezik, 5.744 oseb samo slovenski občevalni jezik, 719 oseb slovensko-nemški in 6 oseb slovensko-vindiš občevalni jezik.

Z zaključki, ki jih dela na podlagi teh številk, se Volkszeitung približuje najbolj razvpitim nemškim šovinistom, ki zdaj že kar brez sramu povedo, kako je treba tolmačiti rezultate ljudskega štetja 1971 — da od navedenega števila oseb s slovenskim občevalnim jezikom ni odšteti le vindišarjev, marveč tudi vse tiste, ki so navedli nemško-slovenski občevalni jezik. Pri tem pa sramežljivo zamolčijo, da je bil nemški občevalni jezik na vprašalnikih že vnaprej tiskan in je bilo kak drug jezik možno le še dodati.

Iz tega sledi, da v Avstriji tudi uradna ljudska štetja očitno služijo le kot sredstvo za sistematično ponemčevanje in številčno likvidiranje Slovencev.

Dunajski jesenski velesejem

Močna udeležba domačih in tujih podjetij

Jesenskega mednarodnega dunajskega velesejma, ki bo trajal od 5. do 9. septembra, se bo udeležilo 2272 podjetij iz Avstrije ter 1865 podjetij iz 35 tujih držav. Tuja podjetja bodo zastopana po 1156 razstavljavcih. Večina tujih razstavljavcev pride iz zahodnih, visokoindustrializiranih držav. Vzhodne države so tudi letos zastopane na dunajskem jesenskem velesejmu s kolektivnimi razstavami. Letošnjega jesenskega velesejma se po nekaj letih zopet udeležuje tudi Ljudska republika Albanija. Svojo kolektivno razstavo je pripravila Ljudska republika Kitajska. Največ domačih razstavljavcev prihaja z Dunaja: 1680 dunajskih razstavljavcev priča, da je tam koncentrirano avstrijsko gospodarstvo. Zvezni deželi Koroška in Nižja Avstrija sta pripravili na letošnjem jesenskem velesejmu svoji kolektivni razstavi.

Dunajski velesejem, tako vigredni kot jesenski, je gotovo največja manifestacija gospodarske moči Avstrije. Spada med velike mednarodne gospodarske prireditve. Poseben pomen dunajskega velesejma pa je v tem, da se ga udeležuje vedno več podjetij iz vzhodnoevropskih držav, ki ravno preko Dunaja iščejo poti na zapadnoevropsko tržišče. Kolektivne razstave vzhodnih držav že vsa leta vzbujajo veliko zanimanje interesentov in potrošnikov, ki obiskujejo dunajski velesejem. Vzhodne države prikazujejo v svojih kolektivnih razstavah v nacionalnih paviljonih predvsem izdelke živilske industrije ter izdelke široke potrošnje.

Letošnji jesenski velesejem stoji v znamenju splošne konjunkture. V sejemski palači bodo na ogled izdelki konzumne industrije. Precej prostora posvečajo luksuznim izdelkom. Pravijo, da so izdelki luksuzne industrije dobra naložba kapitala. Cene teh izdelkov niso določene, izvejo jih le neposredni interesenti in prekupčevalci, ki potem določajo produktom končno ceno. Na področju luksuznih izdelkov je posebno široka ponudba krznenih in usnjenih izdelkov.

Otrok in mladina spadata danes med največje potrošnike konzumne industrije. Torej ni čudno, da so na jesenskem sejmu pripravili posebno razstavo pod naslovom „Dojenček in otrok", kjer bo najti vse, kar dojenčki in otroci potrebujejo ali v resnici ali pa le po mišljenju nekaterih staršev. Mladino pa bo gotovo pritegnila tudi široka ponudba zabavne elektronske industrije.

V okviru dunajskega jesenskega velesejma so pripravili na površini 70.000 kvadratnih metrov strokovni kmetijski sejem. Ponudba kmetijskih strojev ter strojev predelovalne živilske industrije dosega vrhunec in je seveda enkratna v Avstriji. Domača in tuja podjetja bodo vsak dan prikazovala, kako razni, deloma komplicirani stroji obratujejo. Kmetijski zbornici Dunaja in Nižje Avstrije pa sta pripravili nekaj strokovnih posvetovanj ter predavanj. Posebno pozornost bodo posvetili vprašanju kultiviranja in čistoče okolja. Nekateri dejavniki kmetijstva so s kratko sejemsko dobo nezadovoljni. Pravijo, da bi moral sejem zajeti vsaj dve soboti in nedelji, tako, da bi si kmetje lahko v miru ogledali ponudbo.

Dunajska delavska zbornica bo na letošnjem jesenskem velesejmu informirala konsumente o rasti cen ter jih pozivala k pravilnemu in zavestnemu nakupovanju izdelkov porabne in potrošniške industrije. Institut za pospeševanje gospodarstva pri dunajski trgovski zbornici bo opozarjal voznike, kako se je treba zadržati v današnjih prometnih razmerah. Vozniki bodo imeli priložnost, da s pomočjo aparatov testirajo svoje znanje iz prometnih predpisov in da s pomočjo simulatorjev preverijo svoje sposobnosti reagiranja v gostem prometu.

19. vinski sejem

na ljubljanskem razstavišču

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je trenutno tradicionalni 19. mednarodni sejem vina, sadnih sokov in žganih pijač. Otvoritev je bila prejšnji petek ter so se je udeležili številni predstavniki političnega in gospodarskega življenja Slovenije in Jugoslavije ter gostje iz drugih držav.

Letos je na vinskem sejmu v Ljubljani udeleženih 273 razstavljavcev iz 18 držav, mednarodna komisija za ocenjevanje pa je podelila 190 zlatih medalj za vina, 40 za žgane pijače in 22 za sadne sokove. V tej komisiji so bili strokovnjaki iz 13 držav, kar daje poroštvo, da so bile zlate medalje podeljene tistim vrstam, ki so res odgovarjale vsem strogim kriterijem.

Za vinske eksponate so letos podelili sedemkrat najvišje priznanje „Šampion"; prejele so ga naslednje vrste vina: Traminec 1972 iz Avstrije, Muscat de Samos iz Grčije, Rizling 1961 in Chardonnay iz Romunije, Chianti iz Italije, Merlot 1972 od Agrarie Koper ter peneče vino Slovin iz obrata Jeruzalem od Slovenija vino. Na področju znanih pijač je zabeležilo poseben uspeh znano mariborsko podjetje Talis, ki je odneslo kar tri odličja „Šampion", četrto pa podjetje iz Kruševca za vinjak Rubin, ki je bil že v prejšnjih letih deležen najvišjega priznanja na ljubljanskem vinskem sejmu. Med proizvajalci sadnih sokov pa je blestelo podjetje Fructal iz Ajdovščine, ki velja za največje tovrstno podjetje v Jugoslaviji; prejelo je dve najvišji odličji Grand Prix.

Tradicionalni vinski sejem v Ljubljani bo odprt še jutri in v nedeljo ter bo gotovo pritegnil še mnoge ljubitelje „dobre kapljice".

Poleg tradicionalnih udeleženk iz Evrope se na ljubljanskem vinskem sejmu čedalje močneje pojavljajo in uveljavljajo tudi daljne dežele, kot sta predvsem Avstralija in Nova Zelandija, katerim se je letos prvič pridružila še Mehika. Tako postaja izbor vinskih sort vedno bogatejši. Pač pa je tokrat izostala Zahodna Nemčija, ker je bonska vlada s posebnim zakonom prepovedala, da bi se nemški vinogradniki ponašali z odličji tujih držav.

KLUB SLOVENSKIH ŠTUDENTOV

v a b i n a

seminar

ki bo dne 7. in 8. septembra pri Šoštarju v Globasnici.

Na sporedu so referati in diskusija.

Osrednja tema seminarja: **„Neofašizem v Avstriji in Evropi".**

● 7. septembra ob 10. uri

1. in 2. referat: **Nastanek in razvoj fašizma v Evropi, antifašistični boj delavskega razreda evropskih narodov. Društvene korenine fašističnega vzpona.**

Ref.: Vinko W i e s e r, Jože M e s s n e r

● 7. septembra ob 15. uri

3. referat: **Oris zgodovine Kärntner Heimatdiensta. Prilagajanje nacistov novim razmeram, njihove funkcije in pozicije danes v koroških in avstrijskih strankah ter institucijah.** — Ref.: Zdravko V e l i k

● 8. septembra ob 9. uri

4. referat: **Neofašizem — vzroki in oblike njegovega nastajanja. Kakšno vlogo igrajo pri tem meščanske stranke. Koroška jesen 1972. Ali imamo na Koroškem in v Avstriji opraviti s fašističnim gibanjem! Socialna osnova šovinistov.**

Ref.: Mirko M e s s n e r

Med seminarjem si lahko ogledate razstavo „Sodobni problemi koroških Slovencev".

●

VABIMO NA PROSLAVO 50-letnice ustanovitve KLUBA SLOVENSKIH ŠTUDENTOV NA DUNAJU

dne 8. septembra ob 19.30 uri pri Šoštarju v Globasnici.

Na sporedu govori ter odrski nastop „Ekstremist Matija Gubec".

Po proslavi ples. Igra znani ansambel VESELI KRANJCI.

Klub slovenskih študentov

Politika neuvrščanja pred novim izpitom

Prihodnji teden — od 5. do 8. septembra — se bo v Alžiru sestala četrta konferenca šefov držav in vlad neuvrščenih držav. Nekaj dni pred začetkom alžirske konference se čedalje jasneje in zanesljiveje kažejo obrisi tega sestanka kot dogodka, ki ima izredno velik mednarodni pomen.

Iz dneva v dan postaja čedalje daljši in impresivnejši seznam uglednih državnikov in politikov, ki so napovedali svoj prihod v Alžir. Impozantna številka okoli 75 polnopravnih držav udeleženk, 10 političnih delegacij v svojstvu opazovalcev (dejansko bo opazovalcev na alžirski konferenci veliko več, ker bo veliko držav poslalo diplomatske opazovalce neuradno), 15 delegacij osvobodilnih gibanj, delegacija mednarodnih sindikalnih in drugih političnih organizacij — vse to priča, da se v Alžiru pripravlja najštevilnejši sestanek predstavnikov neuvrščenega sveta, ki je bil kdajkoli doslej sklican. To je prav gotovo tudi eden tistih mednarodnih političnih sestankov, ki sodi po številu zbranih uglednih osebnosti (pričakujejo, da bo prišlo kakšnih 60 predstavnikov držav in vlad), po idejah, ki jih prinašajo in stremljenjih ljudstev, ki jih zastopajo, zlasti pa po sklepih, ki jih od njih pričakujejo — v najvišji mednarodni rang.

Pomembna je ugotovitev, da se sedaj, tik pred alžirsko konferenco, med neuvrščenimi povečujeta gotovost in optimizem, in to v pogledu pričakovanih rezultatov konference kakor tudi v pogledu perspektive gibanja in nedvomno rastočega vpliva politike neuvrščenih.

Za razliko od okoliščin, ki so bile značilne za nekatere prejšnje sestanke in konference neuvrščenih držav, ko je včasih vladala tudi negotovosti o tem, s kakšnimi težavami se bo treba spopasti, da bi lahko sprejeli skupno stališče do nekaterih občutljivih političnih vprašanj v skladu z bistvom opredelitve politike neuvrščanja — sedaj ni na vidiku nobenih večjih dvomov, ki bi utegnili neugodno vplivati na delo konference ter ogroziti že doseženo soglasje udeležencev o ciljih, ki jih želijo v Alžiru doseči. Dobro in smotrno opravljeno pripravljalno delo na sestankih ministrov in drugih predstavnikov neuvrščenih je pripeljalo do usklajenih stališč o načinu dela, krogu udeležencev ter o glavnih vprašanjih politične debate in predmetu, o katerem bo sklepala alžirska konferenca.

Mnogi udeleženci alžirske konference ne skrivajo optimizma, ko napovedujejo svoja velika pričakovanja in gotovost, da bo Alžir dokončno ustvaril trajne ugodne možnosti za kontinuirano trajno vsestransko sodelovanje neuvrščenih. Pričakujejo, da bo alžirski sestanek omogočil, da bosta postala njihova politična akcija in sodelovanje veliko učinkovitejša, da bo odprl možnosti za solidno utemeljeno ekonomsko sodelovanje in neposredno podprl tiste neodvisne in neuvrščene dežele, ki so danes podvržene pritiskom imperialističnih in neokolonialnih sil.

Za konferenco vlada tudi veliko zanimanje s strani tistih držav, ki na njej ne bodo sodelovale. Dandanes politike neuvrščanja nihče več ne more podcenjevati. O vzponu neuvrščenih po svoje priča tudi to, da to pot proti konferenci ni čutiti kakšnih večjih propagandnih akcij s strani tistih, ki so si vedno prizadevali onemogočiti in paralizirati akcije neuvrščenih držav.

Vsekakor je politika neuvrščanja zabeležila v minulih letih vidne uspehe ter si priborila vsesplošni ugled in priznanje. Zato je razumljivo, da zdaj široka mednarodna javnost z zanimanjem pričakuje bližnjo alžirsko konferenco, na kateri bo ta politika znova opravila izpit: pred očmi vsega sveta bo ponovno izpričala, da je voljna in zmožna prispevati svoj del k razreševanju perečih vprašanj današnjega sveta — v dobrobit vsega človeštva, velikih in malih narodov, katerih skupna želja je, živeti v miru in prijateljstvu.

PO ŠIROKEM SVETU

WASHINGTON. — Amerika je dobila novega zunanjega ministra v osebi dosedanjega predsednikovega svetovalca in posebnega odposlanca Henryja Kissingerja. V zadnjem času se je Kissinger močno uveljavil s svojo „tajno diplomacijo", ko je navezoval stike z LR Kitajsko, gladil pot za ameriško-sovjetsko zbližanje, iskal možnosti za uspešen zaključek vietnamskih pogajanj in opravljal še vrsto drugih važnih poslov za predsednika Nixona. Zato prav nič ni presenetilo, da ga je Nixon zdaj imenoval kar za zunanjega ministra. Na prvi tiskovni konferenci po imenovanju je novi minister Kissinger izjavil, da bo vodil takšno zunanjo politiko, ki bo nacionalna, ne pa strankarska. Hkrati je zagotovil, da bo iskal tesnejšo povezavo s kongresom, kajti pri dosedanji diplomatski dejavnosti so mu očitali, da dela zunanjo politiko mimo zakonodajnega telesa.

REKA. — Dne 29. in 30. septembra letos bodo v Pazinu in Bujah pod pokroviteljstvom predsednika Tita osrednje slovesnosti ob praznovanju 30-letnice priključitve Istre, Slovenskega primorja, Reke, Zadra ter otokov Cresa, Lošinja in Lastova k Jugoslaviji. V Pazinu bodo 29. septembra odkrili spomenik istrskemu narodnemu heroju Joakimu Rakovcu, naslednjega dne pa bo v Bujah veliko ljudsko zborovanje, na katerem se bodo zbrali prebivalci Istre, Slovenskega primorja in Reke.

ŽENEVA. — V Ženevi se je v sredo začel drugi del konference o evropski varnosti in sodelovanju. Medtem ko je bil prvi del konference, ko so se meseca julija sestali v Helsinkih zunanji ministri 33 evropskih držav ter Amerike in Kanade, posvečen predvsem načelnim izjavam, bo v Ženevi potekalo podrobno delo v komisijah in pododborih. Kakor smo v našem listu že obširno poročali, bodo na konferenci na pobudo Jugoslavije obravnavali tudi problematiko narodnih manjšin.

NEW YORK. — V Ameriki se vrste odkritja, ki kažejo, da v ameriškem političnem življenju še vedno igrajo zelo važno vlogo najrazličnejše gangsterske in kriminalne prakse. Zdaj sta nekdanja visoka funkcionarja FBI (ameriške zvezne policije — op. ured.) ameriško javnost „osrečila" z odkritjem, da je FBI v času predsednikov Eisenhowerja, Kennedyja in Johnsona po „uradni dolžnosti" izvajala vlome v poslaništva tujih držav v Washingtonu in tam kradla obveščevalne informacije. Objavljeni dokumenti kažejo, da so hoteli s temi vlomi priti do šifer in drugih tajnih obvestil. Nekdanja policijska funkcionarja zagotavljata, da ni bilo več kot deset takšnih „podvigov" na leto; drugi viri pa razkrivajo, da so take stvari počeli 15 do 20 let, vse do leta 1966. Amerika je res „dežela neomejenih možnosti" — tudi v najbolj negativnem smislu.

MOSKVA. — Po računih sovjetskih statistikov ima Sovjetska zveza zdaj 250 milijonov prebivalcev. To pomeni, da se je prebivalstvo Sovjetske zveze podvojilo šele tekom 76 let (leta 1897 je namreč takratna Rusija štela 125 milijonov ljudi), kar gotovo ni veliko, če upoštevamo dejstvo, da se v naši dobi število prebivalstva podvoji že v 35 letih. Pač pa je pri tem treba navesti, da je Sovjetska zveza v tem času zgubila veliko ljudi — najprej v prvi svetovni vojni, potem med revolucijo in predvsem v drugi svetovni vojni, ko je na bojiščih, v nacističnih taboriščih in v partizanski borbi zgubilo življenje kar 22 milijonov sovjetskah državljanov.

DUNAJ. — V odgovoru ÖVP-jevskim poslancem je zunanji minister Kirchschläger izjavil, da bo Italija zelo verjetno do 20. 1. 1974 v celoti izvedla južnotirolski paket, se pravi, kvečjemu dve leti potem, ko je stopil v veljavo. Dejal je, da je izvajanje paketa naletelo na nekaj težav, zlasti kar zadeva povrnitev lastnine optantom, kar pa predpostavlja sporazum z Zahodno Nemčijo, s katero Italija še ni razjasnila nekaterih predhodnih vprašanj. Točka 135, ki govori o zaščiti tradicij, jezika in kulture jezikovnih manjšin, bo po njegovem mnenju zgubila na pomenu, ker novi italijanski kazenski zakonik, o katerem razpravljajo v parlamentu, ne bo več vseboval prekrška „sramotenje nacije".

BERLIN. — Kazensko sodišče v zahodnem Berlinu je obsodilo na dosmrtno ječo bivša SS-ovca, ki sta bila obtožena, da sta v letih 1941 in 1942 ubila 20 oziroma 25 poljskih Židov. Gre za 61-letnega Johanna Bacherja in 68-letnega Hansa Quabuscha, ki sta na lastno pest ubila večje število krakovskih Židov. Na procesu, ki je trajal 5 mesecev, je pričalo 80 bivših internirancev in žrtev nacističnega nasilja.

Partizanski pevski zbor prisrčno pozdravljen na Koroškem

Jutri bo prispel k nam na Koroško po vsej Sloveniji in Jugoslaviji ter v mnogih drugih državah, pa tudi pri nas že dobro znani in priljubljeni Partizanski pevski zbor iz Ljubljane. Prišel bo na povabilo Zveze koroških partizanov, ki bo v nedeljo v Robežu pri Apačah v okviru 2. tovariškega srečanja odkrila spomenik partizanskim borcem; ob tej priložnosti bo nastopil tudi Partizanski pevski zbor. Svoje bivanje na Koroškem pa je zbor izkoristil še za celovečerni nastop ter bo jutri kot gost Slovenskega prosvetnega društva „Bisernica" priredil koncert v celovškem Domu glasbe.

Za svoj koncert v Celovcu je zbor pripravil izredno zanimiv in bogat spored, ki ga bo izvajal pod vodstvom svojega dirigenta prof. Radovana Gobca. Prvi del sporeda obsega znane partizanske pesmi in napeve: Hej brigade (M. Bor), Slovenska zemlja (F. Juvanec), Partizanska pomlad (V. Mihelčič), Konjuh planinom (V. Šafranek), 70.000 (A. Srebotnjak), Odločitev (P. Lipar), Teče Tara (V. Berdovič) in Prišla cvetoča, topla je pomlad (R. Gobec). V drugem delu jutrišnjega koncerta v Celovcu pa bo Partizanski pevski zbor razgrnil pred poslušalci mednarodni šopek melodij — od ruske, poljske, slovaške in bolgarske preko italijanske in španske do nemške in francoske, kateri bo sledila pesem Mladi radnici, svoj nastop pa bo zaključil z znano „Naša vojska".

Pri posameznih pesmih bodo kot solisti nastopili Jože Gašperšič, Božo Grošelj, Polde Černigoj, Vladimir Košir, Tone Kozlevčar, Edvard Seršen in Jože Udovič. Za ansambelsko spremljavo bo skrbel kvintet godbe ljubljanske Milice, za klavirsko spremljavo za Zdenka Lukčeva, medtem ko bo spored napovedoval in povezoval član ljubljanskega Mestnega gledališča Franček Drofenik.

Partizanski pevski zbor je — kakor smo že zapisali — dobro znan in priljubljen tudi pri nas na Koroškem. Kratko orisani spored, s katerim se bo tokrat predstavil na koncertu v Celovcu, dovolj zgovorno kaže, da nam bo tudi ob svojem tokratnem obisku poklonil bogat kulturno-umetniški užitek. Njegova borbena partizanska pesem pa nam bo še posebno dobrodošla, saj nam bo — kakor našim protifašističnim borcem med zadnjo vojno — vlivala poguma in novih moči za naš dolgotrajni boj proti temnim silam šovinizma in neonacizma, za naše v državni pogodbi in v državni ustavi zagotovljene pravice.

Jutrišnji koncert Partizanskega pevskega zbora v Celovcu bo gotovo pritegnil veliko število ljubiteljev borbene in revolucionarne pesmi. Kdor pa bo zbor slišal v Celovcu, se bo potem v nedeljo udeležil tudi tovariškega srečanja v Robežu pri Apačah, da ponovno prisluhne pesmi priznanega zbora ter prisostvuje odkritju spomenika partizanskim borcem.

Partizanski pevski zbor, prisrčno pozdravljen na Koroškem!

Boris Pahor 60-letnik

V začetku tega tedna je praznoval svojo šestdesetletnico tržaški slovenski pisatelj Boris Pahor.

Pisateljska bera Borisa Pahorja je zelo obširna in pestra. Da omenimo le nekaj njegovih knjižnih izdaj: Moj tržaški naslov, Vila ob jezeru, Mesto v zalivu, Nomadi brez oaze, Onkraj pekla so ljudje, Kres v pristanu, Na sipini, Parnik trobi nji, Nekropola. Poleg tega spada med redne in marljive sodelavce najrazličnejših slovenskih revij in časopisov — vse od primorskega ilegalnega tiska pa do današnjih publikacij.

Po kapitulaciji Italije leta 1943 se je Boris Pahor pridružil osvobodilnemu gibanju. Januarja 1944 je bil aretiran in predan gestapu ter je preromal križevo pot skozi številna nacistična taborišča. Zaradi bolezni na pljučih se je do konca leta 1946 skupaj z drugimi žrtvami nacizma zdravil v Franciji. Temu obdobju je posvetil tudi svoj pretresljivi roman »Onkraj pekla so ljudje", kakor se sploh v njegovi prozi prepletata v glavnem dva motiva — koncentracijsko taborišče in slovenska narodna zavest.

Boris Pahor se uveljavlja tudi v političnem življenju in je Primorski dnevnik ob njegovi 60-letnici zapisal naslednje: V javnem političnem življenju je Pahor ubral kmalu po vojni svojo pot, ki ga je pripeljala v odkrit spor s političnimi koncepti, ki so izšli iz narodnoosvobodilnega boja... Pri iskanju vzrokov in krivic za današnji položaj Slovencev v zamejstvu je očitno zgrešil smer. Najočitnejši dokaz za to je huda kriza političnega gibanja, ki ga je ustvaril in njegov osebni neuspeh pri lanskih volitvah v tržaški občinski svet.

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica" v Celovcu vabi na

pevski koncert

v soboto 1. septembra 1973 ob 20. uri v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.

Poje: PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR iz Ljubljane
dirigent: prof. Radovan Gobec

Ljubitelji revolucionarne slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

Društveni odbor

Mladina treh dežel
zbrana na seminarju „Alpe-Jadran"

Pod pokroviteljstvom odbora za šolstvo in kulturne dejavnosti pri deželni upravi Furlanije-Julijske krajine je ta teden v Gradežu 2. mednarodni mladinski seminar „Alpe-Jadran", na katerem sodelujejo predstavniki mladinskih organizacij iz Furlanije-Julijske krajine, Koroške in Slovenije. Med udeleženci iz Koroške je tudi predstavnik naše mladinske organizacije Slovenske mladine.

Za obravnavo na letošnjem seminarju so bile postavljene štiri osnovne teme: Združevanje mladine v Furlaniji-Julijski krajini, na Koroškem in v Sloveniji; Mladinska problematika v sedemdesetih letih; Predlogi za razvoj mladinske izmenjave na prostoru Alpe-Jadran; Vloga mladine v mednarodnih odnosih. Poleg tega pa so na dnevnem redu poročila o položaju in delovanju mladine v treh sosednih deželah, predvsem pa je namen seminarja temeljita razprava o vseh problemih, ki zadevajo in zanimajo današnjega mladega človeka.

Priložnost bivanja na seminarju so organizatorji razumljivo izkoristili tudi za to, da udeležencem razkažejo razne zanimivosti tamkajšnje dežele. Tako so na sporedu ogledi zgodovinskih središč v Gradežu, Vidmu, Čedadu in Ogleju, pa tudi obisk Trsta ter izlet po Gradeški laguni. Zlasti pa nudi tako srečanje dovolj možnosti tudi za medsebojno spoznavanje in navezovanje prijateljskih stikov med mladino treh dežel, kar uspešno prispeva k sporazumevanju med narodi.

Prvi tak seminar je bil, kakor znano, lansko leto v Pliberku, tretji pa je predviden za prihodnje leto v Sloveniji.

STARŠEM PRED ZAČETKOM ŠOLE:

Pomislite na svojo dolžnost
in prijavite otroke k dvojezičnemu pouku

Kmalu se bodo iztekle počitnice in spet se bo začelo novo šolsko leto. Za starše na južnem Koroškem bo s tem znova nastopil čas, ko bodo stali pred važno in odgovorno odločitvijo: prijavo svojega otroka k dvojezičnemu pouku, kakor jih sili manjšinski šolski zakon, ki ga je parlament izglasoval na zahtevo nemških šovinistov in brez sodelovanja neposredno prizadetih — manjšine.

Ne bomo tukaj razpravljali o politični plati vprašanja in tudi ne bomo ponovno govorili o škodi in krivici, ki je bila prizadejana s to „rešitvijo" šolskega vprašanja koroškim Slovencem. Opozoriti hočemo le na potrebo in možnost prijave otrok (tekom prvih desetih dni novega šolskega leta) ter poudariti predvsem pomen, ki ga ima za vsakega človeka vzgoja v materinem jeziku.

Mislimo, da tistih slovenskih staršev, ki se zavedajo dolžnosti do svojih otrok in do narodne skupnosti, kateri pripadajo, ni treba prepričevati, naj prijavijo svoje otroke k slovenskemu dvojezičnemu pouku. Potrebno pa je, da opozorimo na to potrebo in dolžnost tiste, ki zaradi zgrešenega in škodljivega oportunizma zavestno ali nezavestno prikrajšujejo svoje otroke za najdragocenejši zaklad — za materino govorico, ko iz katerih koli vzrokov ne poskrbijo, da bi bili njihovi otroci deležni šolske izobrazbe v obeh deželnih jezikih.

„Sami se ne zavedajo, kako škodujejo predvsem svojemu otroku. Dejstvo je, da se slovenski otrok težje privadi novemu okolju, da se težje uči, da ga njegovi sovrstniki večkrat gledajo postrani kot tujca. Razen tega bo pozabil svoj materin jezik in se bo v slovenski družbi čutil vedno bolj tujega ter bo zahajal, ko bo dorasel, v italijansko družbo, se potujčil in lahko postal plen desničarskih, šovinističnih skrajnežev... Janičarji so vedno bili, so in bodo naši najhujši sovražniki..."

Te besede je zapisal Primorski dnevnik o tistih slovenskih starših, ki svojih otrok ne vpišejo v slovensko šolo. Te besede bi lahko bile zapisane tudi za naše razmere.

In za zaključek še nadaljnji citat iz Primorskega dnevnika, ki prav tako lahko brez velikih sprememb velja za nas: „Tudi očitki fantov in deklet, ki so jih njihovi slovenski starši poslali v italijansko šolo, namesto v slovensko, so zelo hudi, resni in grenki. Marsikatero dekle in fant, ki išče zaposlitev, očita staršem, da bi lažje dobilo primerno službo, da se ne bi sramovalo svojega slovenskega porekla, če bi ga bili starši vpisali v slovensko šolo, v kateri bi se naučilo slovenščine in italijanščine in potem lažje tudi drugih slovanskih jezikov. Res ne vemo, kako naj starši odgovarjajo na take upravičene in utemeljene očitke."

Dan čebelarjev
OB 200-LETNICI JANŠE

Breznica pod Stolom je bila minulo nedeljo prizorišče velikega čebelarskega slavja, posvečenega 200-letnici smrti svetovno znanega slovenskega čebelarja Antona Janše.

Na prireditvi so se poleg čebelarjev iz vse Slovenije zbrali tudi predstavniki čebelarskih organizacij iz Avstrije, Italije, Zahodne Nemčije, Madžarske in celo iz daljnega Egipta ter zastopniki mednarodne federacije čebelarskih združenj „Apimondia".

V Jugoslaviji so za to priložnost izdali tudi posebno poštno znamko.

TONE SVETINA 192

UKANA

TRETJA KNJIGA

To mi je govoril izmučeni obraz prijatelja, ki ga je razmrcvaril neki nemški major. Pred tisoči ujetniki ga je dal obesiti na kol, kjer je visel obešen za roke nekaj dni. Ko so ga sneli, mi je v naročju umrl. „Mehti, maščuj nas," so bile njegove zadnje besede. To je bil eden. Toda takih je bilo na tisoče."

Rus je umolknil, kot bi mu misel izginila. In tudi vsi drugi so molčali. Zmračilo se je. Tušar je prižgal svečo in njen rumeni soj se je zlil s sencami na njihovih obrazih.

„Pustimo to prekleto filozofijo. Spravlja me v slabo voljo," je zabrundal Marko. Tomo ga je podprl: „Pa nehajmo! Živele ruševine, na katerih bomo gradili novi svet!"

„Slab svet bo to, na ruševinah so zgradbe majave! Zgraditi ga bo treba na novih temeljih," je dodal Mihajlo.

Marko se je zakrohotal: „Potem naj žive novi temelji!" In objel je Ano čez ramena. „Punca, midva sva prava človeka, ali ne?! Tudi ti nisi v partiji. Meni se pridruži, da bova dva pri anarhistih! Mi smo za svobodo in za ljubezen brez oblasti in brez bogov in brez malikov, tistih, ki jih postavljajo drugi, in tistih, ki se postavljajo sami! Živio dinamit! Zdaj pa pesem! Poslušajte me in pritegnite:

Od Urala do Triglava,
čuva narod majka slava...

Vsi so zapeli z njim. Marko pa je dvigal glas in se čohal po kocinasti bradi. Potem je odpel čutarico, ki še ni bila načeta, in urezal novo pesem.

Potem je Marko dvignil novo pesem:

Kovači smo in naša sila,
prižgala bo svobode luč...

Ana je pela z njimi. Njen tanki glas je zvenel med njihovimi glasovi kot plahutanje nežnih ptičjih kril. Pesem je dramila med njimi razpoloženje, upanje in moč. Spajala jih je v skalo gotovosti, v katero se zaman zaganjajo valovi podivjanih voda.

Objeli so se okoli ramen kot bratje in čutili so se povezani na življenje in smrt. Malokrat so se sešli. Toda kadar so bili skupaj, so bili kot družina.

Nekaj časa je kocinasti Marko pel naprej, ko pa je omagal, je zaprosil Mihajla, naj zapoje svojo priljubljeno pesem.

Mihajlo se je dvignil in zapel:

„Ej uhnem..."

Zapel je z globokim glasom, ki mu je podrhteval kot valovi Volge, kot veter prostrane ruske zemlje, ki veje čez polja in gozdove in strelske jarke. To so bili stihi, v katerih se je pretakala kri teptanih in trpečih, ki jim težke vrvi režejo v telesa krvave rane...

Potem jim je na orglice zaigral kazačok. Kot bi prižgal kri, je zavrelo po udih. Silili so ga toliko časa, da jim je še zaplesal. Ko so se tolkli po kolenih, je Marko potrkaval s parabelo po stari ponvi.

Pozno v noč je trajal miting. Peli in smejali so se, dokler jim ni v ude legla težka utrujenost. Najprej je omagala Ana. Mihajlo je videl, kako ji veke lezejo skupaj, pa je predlagal, da nehajo in zaspijo.

Polegli so po tleh in se pokrili z nemškimi policijskimi plašči. Marko je prvi zasmrčal. Hrkal je, kot bi vlekel skrhano žago. Na ognjišču je umirala žerjavica. Soba je dišala po eksplozivu in utrujenosti. Skozi razbita okna so se bleščale zvezde.

Daleč spodaj v dnu globače, kjer je svetel madež naznanjal Idrijo, so tipali v noč reflektorji. Svetle lovke so begotno tipale v mirno jesensko noč, v kateri je po dolgem času utonila v srečen in brezskrben sen tudi Ana.

13

Stotnik Kniecke ni vedel, koliko časa je spal. Premetaval se je in se prebujal iz blodnega sna. Nekajkrat je kriknil, da so strežniki prihiteli in poklicali zdravnika, ki ga je umiril z injekcijo.

V sanjah so ga še vedno gonili. Ko so bili že tik ob njem in so ga obkrožale štrleče cevi, namerjene mu v oči, v čelo, v trebuh in v noge, se je ves poten prebudil. Še ves je bil prepojen s smrtnim strahom.

Ko so glasovi napadalcev potihnili, je ostal sam. Skozi visoke krošnje starih dreves so sijale drobne zvezde. Šum potoka se je oddaljeval v nočnem vetru. Zavlekel se je daleč v gozd. Ko se je zdanilo, se je odplazil še dalje, da ga ne bi našli. Čeprav mu je rana krvavela in so ga parale bolečine, se je zaril med skalovje, kjer je imel hrbet krit, tako da bi se lahko branil.

Izgubil je mnogo krvi oslabel je, mučila ga je žeja in lakota. Od oslabelosti je zaspal. Zbudila ga je strahovita eksplozija v smeri ceste, ki ji je sledilo streljanje. Sonce je že drselo z neba. Z zadnjimi močmi se je vlekel po svoji sledi nazaj, dokler ni zagledal med sivimi debli bukev, razbitino avtomobila in nekaj gorskih lovcev. Vedel je, da so njegovi.

Poklical je na pomoč. Prvi je pritekel k njemu Werther. Ves zaripel in rumen v obraz je hripavo kričal:

To so bila srečanja!

Koroški Slovenci imamo mnogo stikov z raznimi prosvetnimi društvi in drugimi organizacijami v Sloveniji, kar je povsem naravno in potrebno. A vsa ta srečanja so polagoma postala tako vsakdanja, da so obem stranem skoro že v breme, besede o prijateljstvu in bratstvu pa so mnogo izgubile na svoji vsebini. Posamezniki na Koroškem in v Sloveniji so zaradi tega začeli razmišljati o novih oblikah sodelovanja, ki naj bi bilo prisrčnejše in učinkovitejše.

Nova ideja, o kateri danes lahko rečemo, da je dobra in uspešna, je prišla iz Vuzenice. Tamošnji šolniki so si zamislili, da priredijo v svojem kraju likovno kolonijo mladih, pri kateri naj sodelujejo tudi mladinci s Koroške. S težavo so pred štirimi leti organizirali prvo tovrstno srečanje, ki se je obneslo.

Kakšno je bilo to srečanje? — Naši otroci so ob spremstvu staršev prišli v Vuzenico. Tam so jih v osnovni šoli že pričakovali tamošnji pionirji s starši. Vsak mladostnik s Koroške je takoj našel partnerja, kateri ga je vzel na svoj dom, kjer je preživel naslednjih sedem dni. A tudi starši so se kmalu sprijateljili. V naslednjih dneh so ob dopoldnevih otroci slikali v šoli ali tudi na prostem, kjer so iskali razne motive za svoja dela. Popoldne so imeli družabne prireditve, hodili so na izlete, obiskovali galerije, se hodili kopat in podobno. Za konec tedna so pripravili lepo in obsežno razstavo svojih del. Otvoritev te razstave je bila povezana s kratkim kulturnim sporedom. Starši, ki so po enem tednu prišli iskat svoje malčke, se kar niso mogli načuditi, koliko so ustvarili v tako kratkem času.

V soboto 25. avgusta popoldne pa je bila zaključena že tretja tovrstna kolonija. Kakor minula leta, je potekala kolonija v največje zadovoljstvo vseh, ki so imeli z njo kaj opravka. Za prireditelje in odgovorne ljudi je bilo to vsekakor tudi zelo težavno in naporno. Vse priznanje in zahvala velja tozadevno ravnatelju Lojzetu Gobcu in strokovnima pedagogoma Mariji Senekovič ter Štefanu Kresniku, ki so v ta namen žrtvovali en teden svojih počitnic. Ti trije so tudi glavni pobudniki za tako sodelovanje.

Otvoritev razstave je s svojim sodelovanjem popestril dekliški „Zbor 17", a tudi mladi in najmlajši udeleženci kolonije z deklamacijami, petjem in igranjem. Razstava sama pa je presegla vsa pričakovanja. Krepka po izrazu so bila dela najmlajših ustvarjalcev z vsemi odtenki otroškega gledanja in izražanja. Ni bilo mogoče prezreti mladih talentov, kot so to Marica iz Vinograda, Peter in mala Krista iz Ziljske Bistrice, Tomo iz Št. Janža, Marica in Andreja iz Kočuhe ter Beate iz Gospe svete. Globoka po vsebini in izrazu so dela v raznih tehnikah nekaterih starejših udeležencev, ki pa niso bili starejši od 15 let. Če človek ne bi vedel, da so avtorji — Valentin iz Obirskega, Marija iz Raven pri Rožeku, Olga in Karl iz Dobrle vasi, Vera iz Celovca, Erika iz Vogrč in Ingrid iz Šmarjete — še otroci, bi mislil, da imaš opravka s starimi in izkušenimi umetniki.

Ideja, ki ima svoj izvor v Vuzenici, pa ni ostala osamljena. V Preddvoru na Gorenjskem so ji dali novo vsebino. Tamošnja osnovna šola „Simon Jenko" je priredila folklorno kolonijo, ki je prav tako trajala ves teden. Slovenska prosvetna zveza, ki je na Koroškem poskrbela za organizacijo teh kolonij, je stremela za tem, da dobi za to kolonijo dosti prijav iz enega kraja, kajti samo tako se bo to, kar je bilo pridobljeno v enem tednu, tudi lahko ohranilo. Čeprav je bilo dosti prijav iz raznih krajev, je mogla zato sprejeti samo mladino iz Bilčovsa.

Glavno skrb za dober potek tega srečanja v Preddvoru sta nosila tov. Tone Roblek in ravnatelj šole tov. Vinko Jenko. Da je bilo jedro kolonije folklorno ustvarjanje in udejstvovanje, je bilo krajevno pogojeno: v Preddvoru namreč nadvse uspešno deluje mlada folklorna skupina, ki jo vodi učiteljica prof. Lenka Krišelj. Pri zaključni prireditvi v soboto dopoldne je ta skupina tudi nastopila. Četudi v zadnjem času niso imeli vaj, ker so pač še počitnice, je ta skupina presenetila vse navzoče. Z mirno vestjo lahko ugotovimo, da skupina v svojem znanju in izvajanju prekaša marsikatero „folkstancgrupo" na Koroškem.

Dejstvo, da so mladi bilčovski plesalci imeli tako dobre partnerje in visoko zobraženo, izkušeno, požrtvovalno in nadvse ambiciozno učiteljico, je pravtako našlo svoj odraz v zaključni prireditvi, kjer so tudi le-ti zaplesali že kar dva plesa.

Zaključku je sledilo slovo. Prijateljstvo se je v tem tednu tako poglobilo in utrdilo, da za mnoge slovo ni bilo lahko. Marsikateri udeleženec kolonije, a tudi marsikatera mamica je imela rosne oči, ko so se ločili.

Iz dveh vzrokov je ta oblika medsebojnih stikov morda ena izmed najbolj posrečenih: Koroška mladina pride v popolnoma slovensko okolje brez vpliva nemškutarstva in ponemčevanja, katerega pritisk manjšino vedno spremlja, pa najsi se tega zaveda ali ne. Otroci imajo priložnost doživeti pravo svobodo, ko se ni treba bati zamere ali osornih pogledov, kadar spregovorijo slovensko besedo. Vrhu tega pa je likovna kakor tudi folklorna kolonija koristno izrabljanje časa, ki bo v prid mladim in slovenski narodni skupnosti.

Srečanje radioamaterjev treh dežel

Pred nedavnim je bilo v Beljaku srečanje radioamaterjev Koroške, Furlanije-Julijske Krajine in Slovenije. Prvo mesto v iskanju skritega oddajnika je dosegel slovenski radioamater Narcis Michelizza iz Tolmina, pri lovu na lisico pa je dosegel 14. mesto.

Čeprav je organizator tega srečanja obvestil slovenske radioamaterske klube, se ga je udeležil iz Slovenije samo omenjeni radioamater, ki pa je kljub močni in številčni konkurenci uspešno zastopal svojo deželo. Radioamatersko srečanje se je odvijalo v okviru prijateljskega sodelovanja treh dežel „Alpe-Jadran".

S prvim mestom v iskanju skrite radijske postaje in z osvojitvijo pokala avstrijskega kanclerja dr. Bruna Kreiskega je slovenski zastopnik dostojno rešil čast slovenskih radioamaterjev.

Ob letnem sejmu in vsak čas:
Odličen med, lecet in konditorsko blago pri tvrdki

Gottfried Stöckl

PLIBERK - BLEIBURG

- KAVARNA
- KONDITORIJA
- LECTARNA IN VOSKARNA

Ali res ne gre brez nacionalistične ožine?

Med zanimivosti celovške okolice štejemo tudi 54 metrov visoki razgledni stolp na najvišji vzpetini Jedrovci (851 m), med Vrbskim in Hodiškim jezerom. Razgled s stolpa je čudovit, saj se z njega ob lepem jasnem vremenu vidi dobršen del Koroške.

Da bi številnim izletnikom, ki obiskujejo to razgledno točko, olajšali orientacijo in jih seznanili z gorskimi grebeni, vrhovi, jezeri, kraji itd., so se tamošnji turistični dejavniki poslužili telefonu podobne priprave, imenovane phonomat, ki je opremljena z dvema slušalkama, skozi kateri — če vržeš v napravo kovanec za 5 šilingov — dobiš zvočni opis zanimivosti, ki se vidijo s stolpa. Na aparaturi so štirje gumbi, s katerimi lahko izvoliš, v katerem jeziku bi rad slišal razlago.

Čeprav ta razgledni stolp množično obiskujejo tudi domačini koroški Slovenci in sosedje iz Slovenije, pa ne morete slišati razlage v slovenskem jeziku, marveč le v nemškem, angleškem, francoskem in italijanskem. Slovenci iz sosednje Slovenije so glede števila obiskov na stolpu na drugem mestu, vendar le-ti nimajo možnosti, da bi lahko poslušali razlago oziroma opis v svojem jeziku. Ne nazadnje pa je slovenščina v teh krajih — vsaj na papirju — enakopravna z nemškim jezikom. Toda merodajnim so bili vsi ti argumenti še premalo.

Odgovornim činiteljem tamošnjega turizma povemo, da niso spretni, še manj pa to, za kar se štejejo — turistični eksperti. Če bi to res bili, bi se iz phonomata moralo slišati tudi slovensko govorico, kajti star pregovor pravi: denar ne smrdi. Vsaj zdrava turistična dejavnost naj bi se otresla nacionalistične ožine; če pa tega ne zmore, je vsekakor na napačni poti in obsojanja vredna.

Bilčovs

Sporočamo žalostno vest, da je 15. avgusta v Ljubljani umrl naš rojak Mihor Robert. Na njegovi zadnji poti na Žale se je velika množica prijateljev in sorodnikov poslovila od njega. Mnogi so prihiteli preko meje iz domačega kraja, veliko pa je bilo tudi ljubljanskih znancev in prijateljev.

Pokojnik je bil kot dolgoletni tesarski mojster v Ljubljani znana osebnost. Rojen je bil 20. aprila 1896 v Želučah pri Breznikarju v tedanji občini Zgornja vesca. Radi Slovencem sovražnega vzdušja na Koroškem se je preselil v Ljubljano, kjer si je takorekoč iz nič ustvaril ugleden tesarski obrat.

Ljubil nas je slovenske Koroščе in rad preživel med nami marsikatero veselo uro ob zvokih slovenskih koroških melodij.

Blagemu in odkrito zavednemu sinu naše zemlje se zahvaljujemo za gostoljubnost, ki smo je bili deležni, kadar smo bili v Ljubljani. Svojo zvestobo do koroških Slovencev je kljub obilnemu delu dokazal z aktivnostjo v Klubu koroških Slovencev v Ljubljani.

Družini Mihor in sorodstvu izrekamo naše sožalje, pokojniku pa želimo, da bi mirno snival v ljubljeni slovenski zemlji.

Izmenjava otrok

V okviru izmenjave otrok med Avstrijo in Jugoslavijo — ki jo na pobudo Avstrijsko-jugoslovanskega društva na Koroškem pripravlja počitniška organizacija „Kinderland" — je trenutno na Koroškem ob Goslinjskem jezeru v Podjuni 40 jugoslovanskih otrok, v Novigradu ob Jadranu pa 48 avstrijskih otrok. Medtem, ko so bili jugoslovanski otroci prvega turnusa, ko so obiskali Celovec, gostje celovškega župana, jih je tokrat v koroški metropoli sprejel jugoslovanski generalni konzul Bojan Lubej.

Pod vodstvom voditeljice počitniške organizacije „Kinderland" Marije Rabitscheve so si otroci ogledali mesto Celovec in obiskali številne trgovine. Ogledali so si tudi celovško posebnost Minimundus, kjer so bili ob koncu ogleda povabljeni na sladoled.

Med bivanjem v Celovcu je jugoslovanske otroke pozdravil tudi organizacijski referent Avstrijsko-jugoslovanskega društva M. Pressl ter jim želel še mnogo veselih in srečnih ur na Koroškem.

Avstrijsko-jugoslovansko društvo na Koroškem si prizadeva, da bi v naslednjih letih organiziralo tudi izmenjavo šolarjev pri avstrijskih oziroma jugoslovanskih družinah.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Gospod stotnik! Ukažite mi, da požgem hiše tod okoli, vsem za opomin!"

„Ne norite, no!" se je razjezil stotnik, ki je vedel, da je prva domačija oddaljena več kot uro hoda. „Raje me spravite čimprej v ambulanto, ker bom sicer umrl. Saj sem izgubil skoraj vso kri."

Pripeljali so ga mimo tistih, katerih kamion je raztrgala mina. Dvanajst trupel je bilo položenih na cesti v vzornem redu, poleg njih pa je bilo še osem ranjencev.

„Črna mačka nam je prekrižala pot. Ženski je bila namenjena sreča in ne nam. Torej je imel šofer prav. Bolje bi bilo, če bi ga bil poslušal," je pomislil stotnik, ko so ga naložili na vozilo.

Okoli avtomobilov so še vedno lazili vojaki z iskalci min. Kniecke je vprašal po Ani. Ne, samo oba vojaka so našli, ženske pa ne.

Kmalu zjutraj ga je kljub zdravnikovi prepovedi obiskal Werther z nujno vestjo. S stisnjenimi nogami in k bedrom prilepljenimi rokami je poročal:

„Gospod stotnik! Od našega izvidnika smo dobili sporočilo, da se je diverzantska skupina partizanov ustavila v Podrtju, kjer gotovo čaka, da bi z nočjo spet minirala cesto."

„Pojdite za njimi, Werther! Tokrat bodite pametni. Ne po poti in ne po stezah! Tam so se gotovo ustavili zato, da so vam postavili zasedo. Zato pojdite po gozdu in hodite kakor duhovi. S seboj vzemite vse pse, kar jih premoremo! Tudi mojega! Tega vzemite vi! Ta je najboljši. Ne dajte jim oddiha. Gonite jih! Če imajo s seboj žensko, mi jo pripeljite živo! Ali razumete?! Zapomnite si, da jo potrebuje major Wolf! Če vam to ne bo uspelo, bova oba potegnila kratko! Če pa diverzante pobijete, vas bom nagradil z dopustom in predlagal za odlikovanje."

Werther je zbral trideset najboljših mož, vzel štiri pse in ostrostrelca Hiegla. Šli so po gozdu ter se izognili poti in stez že globoko spodaj. Samotno domačijo so obšli v velikem loku in se ji približali odzad. Obšli so tudi zasedo, ki jih je čakala na robu.

„Dopust — to bo nekaj nebeškega," je premišljal Werther. „Doma me čakajo žena, stari prijatelji, krčma, pivo in klobasice. Vrt ne bo še povsem gol. Pozno zelje bo še v gredah, repa še v zemlji. Pa kaj to!... Spati pri ženi!... V zadnjem času so se vse ženske v mestu poskrile — ni jim bilo ne za maslo ne za margarino ne za kaj drugega, kar sem dobil od intendanta, ki je rad malo globlje segel v skladišče... Moram dobiti to bando! Saj pravijo, da sem najbolj zvit. Pri gorskih lovcih sem opravil že dokaj tveganih dejanj, zavoljo katerih me stotnik ceni, čeprav mu drugače nisem pri srcu. ‚Če jih vi ne boste, jih ne bo nobeden,' mi je dejal pomočnik, ko sem odhajal. Povabil sem ga s seboj, pa je odrekel, češ da ima druge naloge. Ha, jaz že vem, da mu taka reč ne diši in da spada med tiste ptice, ki se rade kitijo s tujim perjem. No, opravil bom tudi brez njega..."

Sam je splezal na visoko drevo in ugotovil, da se nad hišo sredi gozda še dviga dim. Jazbece bo torej dobil v brlogu. Morda so celo tako predrzni, da spijo, te diverzantske nočne ptice!

Hiši so se bližali z dveh smeri. Ena skupina naj bi diverzantom presekala umik, on pa bi prvi udaril nanje.

Tihotapsko so se privlekli v bližino hiše. Med debli je bilo že opaziti njeno obledelo steno in strohnelo streho. Wertherju je od ugodja drhtelo srce. Naslonjen na drevo je preudarjal, kako bi partizane čimbolj zmedel. Tedaj je zagledal stražarja, ki je prišel do vogala, pogledal na njihovo stran in se obrnil. Prestopil se je, da bi ga bolje videl, pa je z okovanim čevljem stopil psu na taco; žival je zacvilila. V skrajni živčni napetosti se je spozabil in ga brcnil v zadek, nato je pes še zarenčal. Upal je, da so banditi dovolj daleč in niso mogli slišati.

Toda Werther se je zmotil. Takoj ko so se njegovi možje porazdelili, da bi šli naprej v strelski vrsti, so se usuli proti njim rafali.

„Naprej! Los! Los! Los!" je pognal svoje v tek.

Z oken so žvižgali mednje izstrelki avtomatov, da so bili prisiljeni poleči.

Werther se je razbesnel.

„Dvignite svoje usmrajene in preplašene riti! Obkoljuj! Obkoljuj!" je vpil na ves glas izza zajetnega debla in pošiljal rafale na hišo.

Spustili so pse, ki so se kot ponoreli pognali naprej. Dva sta se kmalu privlekla nazaj ranjena, obupno cvileč. Werther je zagledal na drugem koncu hiše postave, ki so bežale navzdol proti Idriji. „Saj so znoreli, hudiči! Saj letijo naravnost v kasarno."

Bili so že čisto blizu poslopja, iz katerega je odjeknilo še nekaj rafalov; potem so videli nekoga, ki je zgrbljen oddirjal na konju, in moža v nemški policijski uniformi, v katerega se je zakadil pes. Padla sta po tleh, se valjala, dokler pes ni obležal ubit. Predrznež pa je izginil med točo krogel za drugimi.

„Prekleti drek! Popihali so nam jo pred nosom!" je brcnil v priprta vrata Werther.

V hiši je dišalo po suhem mesu. Stotnikov pes je nategnil jermen. Zato ga je Werther še enkrat sunil v zadek.

Ta prekleta mrcina požrešna, ki je pokvarila vso akcijo in si ni niti upal pognati se z drugimi psi v spopad, že spet dela zgago!

Stopil je v izbo. Tam se je na štedilniku kadila juha, na tleh pa sta bila dva nahrbtnika, ki jih diverzanti niso utegnili odnesti.

„Es naht der Herbst...“

Schon gibt es untrügerische Anzeichen, daß der Herbst naht. Da und dort verfärben sich bereits vereinzelt Blätter, die Astern blühen und am Morgen ziehen Nebel über Felder und Auen.

In Kärnten gibt es aber noch ein deutliches Merkmal des Herbstes. So konnte man am 22. 8. in der Kleinen Zeitung eine Stellungnahme des Abwehrkämpferbundes zur amtlichen Dokumentation der Ereignisse im Mai 1945 lesen, wo dieser Verein sich darüber empört, daß die angegebene Zahl der Opfer (96) zu gering ist! Dem Abwehrkämpferbund dürstet nach mehr und da entschwindet seine Pietät, seine sonst so „ausgeprägte“ Achtung vor den Toten (Vermißten), weil ihm 96 Landsleute, die nicht mehr zurückgekehrt sind, ganz einfach zu wenig sind.

Die Tschechen ehren nahezu täglich (nicht nur zu Anlässen wie bei uns) ihren, für eine freiere Tschechoslowakei gestorbenen Studenten Palach, legen schlichte Blumensträuße auf sein Grab und gedenken so auch des Jahrestages des Einmarsches der Truppen des Warschauer Paktes. Ihnen ist das eine Opfer kriegerischer Auseinandersetzung, Ausdruck der Unfreiheit schon zu viel, weil es gleich ist oder sein sollte, ob einer oder mehrere Menschen durch revolutionsartige Ausschreitungen das Leben lassen. Bei uns ist das nicht so, da sind, so gewinnt man den Eindruck, noch zu wenig Leute umgekommen, vielleicht, weil man einen Fehler nicht zugeben will und eine Gedenktafel nicht ändern möchte; weil wir ab einem gewissen Punkt verblödeten Nationalismus betreiben! Wieviele Tote sollen es nun sein, damit der Abwehrkämpferbund zufrieden ist? Für eine solche Haltung würde ich mich schämen!

Der Abwehrkämpferbund frägt in seinem Artikel auch, ob in Kärnten irgendwer glaubt, daß also 77 Namen auf den Tafeln in Bleiburg erfunden wurden. Man muß ihm eine Antwort darauf geben. Da nun von amtlicher Seite endlich Klarheit in diese Geschehnisse gebracht wurde, muß dringend angenommen werden, daß die Angaben jener Kreise um den „Heimat“-„dienst“ nicht stimmen. Nun möchte man auch noch möglichst genau die Eizelheiten des Herganges erfahren und veröffentlichen, da eben die Tatsache von 96 Toten unseren „Heimatverbänden“ zu minimal ist. Will man, daß sich die Gemüter wieder erhitzen? So kann ich nur bei meiner Meinung bleiben: in meinen Augen ist der „Heimatdienst“ (und angeschlossene Vereine) das Krebsgeschwür Kärntens und solche Geschwüre wuchern bekanntlich.

Guttenbrunner Herbert
Köttmannsdorf

Mizarski mojster

Herman Kuschej

Trgovina s pohištvom

PLIBERK - BLEIBURG

Odlična delavnica pohištvene oprave in gradbenega mizarstva

O „gobah bodočnosti“

Ko je bilo lansko leto govora o „gobah bodočnosti“, to je o gobah, katere lahko gojimo doma v kleti, na vrtu ali na njivi, verjetno nihče ni pričakoval, da se bo ta način proizvodnje gob tako hitro udomačil.

Vzhodni Nemci so pionirji na tem področju, saj se že leta bavijo s tem načinom proizvodnje. Tudi v Avstriji so pričeli s podobnimi poskusi in želi že prve uspehe. V Vzhodni Nemčiji so kupili gobje glivice ter jih posejali v posebej pripravljeno humozno plast iz zemlje in slame. Ta plast ali substrat ima podobno sestavino kot humus v gozdu, kjer navadno uspevajo gobe. Vlogo odmrlih organskih substanc (listje pod drevjem v gozdu) prevzame v tem primeru slama. Gobje glivice, vsejane v ta substrat, se ob gotovi temperaturi (10 do 20 stopinj) po štirih do šestih tednih razvijejo v dozorele gobe, ki jih potem odrežejo trdo pri tleh (važno je, da jih ne odtrgajo!). S tem pa proces še ni končan — iz odrezanega ostanka stebla zrastejo zopet nove gobe. Torej zelo enostaven in donosen način pridelovanja gob.

Če gremo danes v naše lepe gozdove, srečamo tam številne „gobarje“, ki nabirajo oziroma odtrgajo vsako gobo, si jo ogledajo in, če niso prepričani, ali je užitna, vržejo enostavno proč. Pravi gobarji majejo z glavami, ko vidijo v gozdovih ležati razne odtrgane gobe, ki so po navadi itak užitne — za gobarja začetnika pa poskusni objekt, katerega „strokovno“ proučujejo in ob najmanjšem dvomu vržejo stran. Pravi gobarji so upravičeno zaskrbljeni, kam bo privedlo to neodgovorno trganje in uničevanje gob. Iz naših gozdov smo že pregnali medveda, volka, divjo mačko; po vsej verjetnosti so kmalu na vrsti tudi gobe.

Industrijska proizvodnja gob nam sicer zagotavlja, da jih ne bo oziroma ne more zmanjkati, vendar pravega gobarja, kateremu je nabiranje konjiček in življenjski smisel, novi način proizvodnje gob vsekakor ne more zadovoljiti. Tudi planike, zrasle pri vrtnarju v mestu, pa čeprav še tako lepe, ne morejo nikdar nadomestiti tistih redkih zvezdic, ki zrastejo v divjem skalovju naših gora.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Nestrpnost ne sodi k športu

Nogometna igra v soboto 25. avgusta Dobrla vas proti KAC (1:4) se je končala s škandalom. Povzročil ga je sodnik Mohrherr. Ker so igralci iz Dobrle vasi in njihovi spremljevalci njegovo pristranost v tekmi kritizirali, jih je surovo zavrnil in psoval s „čuši“. Dobrlovaščani tega niso vzeli mirno na znanje in so upravičeno ostro reagirali.

Ob tej ponovni provokaciji sodnika koroške nogometne zveze pri igri moštva z dvojezičnega ozemlja je treba zastaviti vprašanje: Kako dolgo bo koroška nogometna zveza še dovoljevala svojim sodnikom, da bodo namerno izzivali moštva iz južne Koroške, v katerih igrajo tudi Slovenci? Primer po igri Dobrla vas:KAC namreč ni osamljen. Podobni primeri se kar vrstijo. Med njimi navajamo samo dejstvo, da je sodnik koroške nogometne zveze pri lanski jesenski igri SAK proti moštvu iz Gospe svete igralcem SAK prepovedal, da govorijo slovensko. Ugotavljamo tudi ponovno, da je bil sodnik pri odločilni tekmi v drugem D razredu, ko je na Koschatovem igrišču igral SAK proti Launsdorfu, skrajno kriviičen. Cilj njegovih odločitev je bil takrat očiten: SAK ne sme doseči prvenstva v tem razredu in ne sme napredovati v prvi razred. Tudi takrat se je, podobno kot v soboto na KAC igrišču, sodnik zatekel k policiji.

Rožek je postal „otok“

Minuli teden so na območju rožeške elektrarne, katere gradnja se končuje, spustili v novi 3,4 kilometra dolgi umetni kanal vodo, ki je pognala enega od obeh strojev, s katerim delajo sedaj poskuse.

Rožeška elektrarna ima v primerjavi z ostalimi dravskimi elektrarnami dve posebnosti: prvič, da umetni jez ni povezan s strojnico v eni zgradbi, temveč je dobre tri kilometre oddaljen od nje, tako da je jez v Šmartnu pri Rožeku, strojnica pa na Reki pri Št. Jakobu v Rožu; in druga posebnost, da so v novem umetnem jezu vgradili majhno turbino, ki bo izrabljala odvišno vodo, ki se iz novega umetnega jezera odteka v staro strugo Drave.

Za jezom v Šmartnu je nastalo novo 15 kilometrov dolgo jezero, ki se vleče prav do Beljaka. Površina le-tega znaša 2,2 kvadratna kilometra in je tretje največje jezero na Dravi.

Napolnitev novega prekopa je imela za posledico, da so prebivalci Rožeka in okolice postali „otočani“, saj so obdani okrog in okrog z vodo — po eni strani jih obdaja reka Drava v stari strugi, po drugi strani pa napolnjeni prekop. Z „zunanjim“ svetom jih veže samo še pet mostov — dva preko stare Drave, od katerih bodo enega baje demontirali, in trije preko novega prekopa.

Zaradi teh sprememb pa bo zanimanje za Rožek in njegovo okolico prav gotovo še naraslo, kar bo imelo v tujskem prometu pomemben odziv.

Elektronski računalniki
prodirajo tudi na Koroško

Od jeseni naprej bo tudi v Celovcu možnost izobrazbe v elektronskem računanju. Koroški deželni delovni urad pripravlja skupno s koroškim inštitutom za pospeševanje poklicev v trgovski šoli v Celovcu tri semestre trajajoči tečaj za elektronsko računanje. Tečaji bodo zaključeni z odgovarjajočimi izpiti oz. spričevali.

Namen teh večernih strokovnih tečajev je omogočiti absolventom le-teh boljše možnosti napredovanja, zlasti na gospodarskem sektorju, ki se vedno bolj preusmerja na elektronski način računanja v knjigovodstvu.

Večerno šolo za elektronsko računanje naj obiskujejo predvsem tisti, ki so zaposleni v knjigovodstvu. Na teh večernih šolah dobijo tečajniki poleg teoretičnih osnov tudi praktično znanje pri delu v elektronskih centrih v deželni vladi in pri KELAG. Učni načrt je izdelal inštitut za pospeševanje poklicev na Dunaju, izkušnje le-tega pa so prevzeli v Celovcu.

Kdor hoče napraviti ta tečaj, mora položiti sprejemni izpit. Poleg tega mora imeti zaključeno poklicno izobrazbo, trgovsko šolo ali maturo. Vsak interesent za to šolo mora pri sprejemnem izpitu biti star najmanj 18 let. Prijave za večerno šolo lahko naredite pri najbližjem koroškem deželnem delovnem uradu, kjer boste dobili tudi informacije o podpori za življenjske stroške, ki jo lahko dobite iz sklada za pospeševanje poklicev.

Šolski pouk, ki se bo pričel septembra, se bo odvijal po večerih od ponedeljka do petka od 18. do 21.45 ure. Šolnina bo znašala 250 šilingov na četrtletje, učne knjige pa bodo brezplačno na razpolago.

Prof. Dana Zwitter se je poročila

Ko je v soboto 17. avgusta vozila kolona svatovsko okinčanih avtomobilov z bandero na čelu preko Podkloštra v Ziljo, se je takoj raznesla vest, da gre za poroko prof. Dane Zwitterjeve. Zahomški fantje so tudi takoj zgrabili za priložnost in po stari ziljski navadi z vrvjo zaprli cesto, da je moral ženin prof. Janez Tehovnik iz Ljubljane, potem, ko so svatje najprej rešili številne duhovite in dovtipne uganke, nevesto „odkupiti“, predno sta izmenjala besedo zvestobe.

Po poroki v lepi bistriški cerkvi so se številni svatje s svojimi avtomobili odpeljali v Peče, kjer je v gostilni Zwitter ob godbi trajala vesela svatovščina do pozne ure. Na svatovščini sta med drugimi spregovorila ravnatelj slovenske gimnazije dr. Pavle Zablatnik in univ. prof. dr. Fran Zwitter iz Ljubljane, ki sta oba poudarila marljivost neveste, prof. dr. Fran Zwitter pa predvsem tudi ženina pri študiju in v poklicu. Saj sta oba bila nagrajena s študentovsko Prešernovo nagrado, ki jo izroča univerza v Ljubljani.

Prof. Dani Zwitterjevi k poroki čestitamo tudi mi.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Preglejmo zdaj to smrdljivo bajto, če so v njej kaj pozabili, kar se splača pobrati!“

Hiša mu je bila dobro znana. Sem je hodil v zasedo, svoj čas jo je obiskoval tudi Valjhun s svojimi belogardisti. Včasih so tudi prenočili v njej in kuhali ter hodili prežat na križišče steza in poti v bližini. Nedaleč stran je bila kurirska pot, od tod so se v mesto spuščali terenci, sem so hodili iz mesta na zveze oefarji. Čudne spomine mu je dramila ta hiša. Poleti je zajel dve kurirki, ki sta prišli le-sem iz mesta na zvezo. Tu je bil z nekaj zanesljivimi ljudmi, ki jih je jemal s seboj za posebne naloge, za katere tudi stotnik ni nikoli zvedel. Tisti deklini so bili slekli in ju imeli na voljo en dan in eno noč zgoraj v izbi na slami... in so hodili tja, kadar se je komu zljubilo. Ubili so ju, preden so odšli, in ju pokopali nedaleč v gozdu. Čeprav si je Werther še želel takih ujetnic in prav zaradi tega večkrat prišel sem gor, se mu kaj takega ni več posrečilo. Čez leto dni so ubili le tri partizane in dve terenca, ki sta nameravala v mesto. Tod so ujeli tudi dva kurirja.

„In prav v mojo mišnico so prišli spat, hudiči!“ je pomislil. „Ej, če bi vedel, da so tako nesramni, bi jih čakal kar tu!“

Vojaki so se zgnetli za njim v hišo. Medtem ko se je Werther nagnil k nahrbtniku, je pes nategnil jermen. Ob ognjišču je namreč ležal na tleh kos svinjskega mesa. Werther je zavpil: „Fuj!“ — saj je meso tudi njemu dišalo. Pa je bil prepozen...

Ko je pes zgrabil meso, jih je objela slepeča eksplozija in v hipu so se znašli na tleh... in pod ruševinami.

Wertherja so še živega potegnili na svetlo. Zadelan je bil s trami in kamenjem. Položili so ga na travo poleg mrličev.

„Prekleti pes!“ je zlogoval in iz ust se mu je cedila kri, pomešana z žolčem. Njegova porumenela koža je bila vsa črno napikana.

Zazrl se je v vrhove smrek, ki so se visoko nad njim dotikale neba, potem pa mu je glava omahnila. V pesti je še vedno krčevito stiskal konec jermena stotnikovega psa, od katerega ni nič ostalo.

Njegov namestnik, podoficir, ki je bil dovolj stran, da je ostal nepoškodovan, je ukazal zažgati. Iznad visokih smrek se je dvignil plamen, nad dolino se je začel viti dim.

Stotnik Kniecke je gledal dim skozi okno.

„Izvrstno je opravil Werther, če je miniral in zažgal. Dobro, da so imeli s seboj pse. Teden dni dopusta mu bo dovolj, ker ga v enoti potrebujejo.“

Zadovoljno je legel nazaj. Zaskrbelo ga je le za Ano. Če se ji je kaj zgodilo, bo Wertherja pošteno naprašil in tudi dopusta ne bo dobil.

Dolgo je čakal, ves iz sebe od nestrpnosti. Močno je želel, da bi pripeljali živega katerega od tistih, ki jim je bil padel v zasedo. Po kratkem postopku bi ga dal postaviti k zidu.

Pa je prišel podoficir s sporočilom o šestih mrtvih, ki ležijo v gozdu nad mestom; kot po navadi jih bodo šele ponoči prenesli v kasarno, da jih ne bi videli meščani.

„O, norci, spet ste se dali prevariti!“ je viknil Kniecke in omahnil na posteljo.

„Tako, kot ste se dali vi, gospod stotnik,“ si je mislil podoficir, ves bled in prepaden. Potem je segel z roko v žep.

„Tu je jermen od vašega psa, gospod stotnik.“

Kniecke je samo z očmi ošinil spomin na svojega štirinožnega prijatelja, in milo se mu je storilo.

„Še psa ste mi zapravili!“ je dejal očitajoče.

„Oprostite, gospod stotnik, če vam lahko povem, je le vaš pes zapravil nas, ker je sprožil mino!“

Kniecke ga je osuplo pogledal in zavpil:

„Vzdignite mi vso četo! Pokličite mi namestnika! Pojdite na policijski štab! Gonja naj se nadaljuje! V več smereh! Ni hudič, da jih ne bi prestregli, saj gredo gotovo v Cerkno.“

„Jawohl, gospod stotnik!“ je počil z nogami podoficir in odhitel izvrševat ukaze.

Kniecke se je držal za glavo. Bolela ga je bolj kot noga, na kateri se je grda rana le počasi celila. Strmel je skozi okno, dokler ni zagledal kolon gorskih lovcev, ki so izginjale v gozd za mestom.

14

Rumeno vijoličasta svetloba sončnega jesenskega dne jih je spremljala vso pot proti štabu korpusa. Sinja modrina neba se je lesketala na valovih rečice, ob kateri so hodili. Skalovje korita nad njimi je bilo sivo, steza pa vsa obdana z drevjem, ki je blestelo in žarelo v mavrici jesenskih barv.

Dve uri hoda so se umikali z naglico, ker so se bali, da jim ne bi presekala pot kakšna skupina, za katero niso vedeli. Potem so, že zdelani, hodili počasneje. Ko so počivali, so vsi čestitali Mihajlu za uspelo zanko. Posebno vesel je bil fant, ki mu ni bilo treba nositi težke protitankovske mine.

„Dobro, da se še vedno najde kdo, ki raje nasede na stare in enostavne trike kot na zapletene zvijače,“ se je šalil Mihajlo, ki je bil pravi minerski as.

Bilo jim je, kot bi jim vedrina v slapovih razkošne luči lila v duše. Tako so bili veseli vsi od kraja, da niso čutili utrujenosti. Zavili so v notranjost osvobojenega ozemlja,

Dostojnost je povsod zaželena

Včasih zadostuje ena sama nepremišljena beseda, ali pa neobrzdana kretnja, da si ustvarimo sodbo o človeku. Osnova lepega vedenja je obvladanje samega sebe. Nobeno čustvo, naj bo to ljubezen ali sovraštvo, zavist ali zaničevanje, maščevalnost ali žalost, nas ne sme toliko prevzeti, da bi vzbujali s tem pozornost. Navajamo vam nekaj splošnih pravil o lepem vedenju.

Na cesti in v javnih lokalih govorimo tiho. Ni nujno potrebno, da vsi sopotniki v vlaku, na cestni železnici ali pa v avtobusu poslušajo, kaj pripovedujete svoji sosedi. Skrajno nedostojno je, če kdo na javnem prostoru opravlja svoje prijatelje in znance in jih imenuje z imenom. O zasebnih zadevah tujih ljudi navadno ne govorimo, najmanj pa v javnosti.

V gledališču, na koncertih, v kinu in pri predavanjih z zanimanjem sledimo in kolikor mogoče mirno sedimo na svojih prostorih. „Duhovite" opazke so odveč. Svoje zasebno mnenje lahko povemo prijatelju in znancem. Medklici, ki motijo druge poslušalce, so znak skrajne neotesanosti.

Z ljudmi, ki so „v rožcah", se ne prepiramo. Izzivalne besede preslišimo ali pa se mirno odstranimo. Vsako prerekanje vzbuja pozornost, dobro vzgojen človek pa ne bo hotel nikoli bosti v oči niti z besedo, niti z obleko ali dejanjem. V javnih lokalih se skrbno ogibajmo prepiru. S svojo družbo ne govorimo preglasno, da ne motimo drugih gostov.

Zelo neotesano je tudi, če kdo vleče na ušesa, kaj govorijo pri sosednji mizi. Novega gosta ne ogledujemo od glave do pete. Posebno ženske naj brzdajo svojo radovednost in naj ne kažejo preočitnega zanimanja za oblačila svojih tovarišic.

K dobri vzgoji spada tudi negovana zunanjost: skrbno počesani lasje, čiste roke, snažni nohti, čista in zašita obleka, osnaženi čevlji itd.

Z nameščenci v uradih in javnih lokalih se ne prepirajmo! Nevljudne nameščence lahko ožigosamo v časopisu.

Pri pozdravljanju ne delajmo razlik.

Mladina naj se spoštljivo vede proti starejšim. Starim ljudem dajemo pri stopanju skozi vrata prednost in jim ponudimo svoj sedež v natrpanem vlaku. Vljudnost tudi ne pozna razlik med delavcem in inteligentom.

Pri javnih blagajnah, na pošti in v uradih, kjer je promet živahen, mirno počakajmo, da pridemo na vrsto. Vsako prerivanje je odveč in kaže samo slabo vzgojo. Mirno se postavimo v vrsto in čakajmo. Drugi gotovo prav tako težko čakajo kakor mi.

Nekaj o papriki

Paprika se je pri nas že lepo uveljavila. Uporabljamo jo za razne samostojne jedi, jo zaradi značilnega okusa dodajamo drugim jedem in jo tudi konserviramo za zimske shranke. Je bogata z vitaminom C in je na prvem mestu za zelenim peteršiljem ali še bolje povedano — šestkrat bogatejša kot paradižnik, limona ali pomaranča. Še je čas, da jo uživamo surovo ali jo vložimo za ozimnico.

Paprik je mnogo vrst. Pri nas je najbolj cenjena kalinovka in mlečna bela paprika. Zelo radi segamo po makedonski, tako imenovani baburi, ki je precej velika, kot močna pest in prijetnega sladkega okusa. Za vlaganje jemljemo tudi paradiževec, tj. mesnato okroglo papriko. Poleg teh vrst sladke paprike poznamo še posebno vrsto ostre paprike — pfeferone. Kako na trgu spoznati ostro papriko med sladko? Na pogled ju ne ločimo, razen izrazito znanih ostrih sort. Ker je na trgu poskusiti ne moremo, je oster vonj edino razpoznavno sredstvo.

Vitamin C je nekoliko obstojnejši v sveži, zreli rdeči papriki kot v zeleni, čeprav ga vsebuje zelena paprika več.

Nekaj receptov za vlaganje paprike.

SATARAŠ

Vzamemo enako količino zrelih paradižnikov in mesnate paprike. Paradižnik zrežemo na ne predrobna kolesca, damo na cedilo ali sito, da se odteče. Papriko zrežemo na rezance in jih dušimo v lastnem soku. Čez 10 minut dodamo paprikam odcejene paradižnike in vse skupaj dušimo še 10 minut na močnem ognju. Še vrelo zmes nadevamo v pogrete kozarce, jih takoj zapremo in zavijemo v odejo, da se vsebina pasterizira od lastne vročine. Ker vsebuje paradižnik veliko kisline, lahko vroče polnimo, čeprav smo mu dodali papriko. Shranek uporabljamo pozimi za mesne omake, dušeno meso, rižoto ipd.

PAPRIKE V OLJU IN KISU

25 dkg soli, 25 dkg sladkorja, 25 dcl olja, 1/8 l kisove esence in 5 l vode ali 5 l kisa za vlaganje brez vode damo v večji lonec in zavremo. Medtem očistimo lepe, zrele paprike, jim odrežemo peclje, jih operemo in na cedilu odcedimo. Odcejene dajemo v vrelo tekočino in kuhamo tako dolgo, da spremene barvo in se kožica nagubanči. Nato jih poberemo s penovko iz tekočine in nadevamo v kozarce. Ko so vse paprike kuhane, preostalo tekočino dobro prevremo in hladimo. S hladno zalijemo vložene paprike, kozarec zavežemo in shranimo.

V 5 l tekočine skuhamo lahko 150 do 200 paprik.

PEČENE PAPRIKE S ČESNOM

Mesnate paprike spečemo na vroči štedilnikovi plošči, v električnem pekaču ali v pečici. Med peko jih pazljivo obračamo, da se enakomerno spečejo in da se ne zažgo. Ko se malo ohlade, jih po volji olupimo.

Vinskemu kisu prilijemo nekoliko olja, dodamo soli in strtega česna. Paprike pomakamo v kisovo mešanico in jih vložimo v manjše kozarce. Zgoraj naj ostane za dva prsta praznega prostora. Na paprike zlijemo prevret kis z oljem in česnom, nato kozarec zavežemo s celofanom. Tako pripravljene paprike se dobro in dolgo drže in so zelo okusne.

ZELENE PAPRIKE V SOLI, ZA POLNJENJE

Paprike operemo in jim odstranimo peclje in seme. V vsako papriko damo pol žličke soli. Zložimo jih v glinast lonec ali čebriček, čez položimo deščice in nato vse skupaj obtežimo s kamnom. Po dveh ali treh dneh zložimo zmehčane paprike v kozarce, jih zalijemo z vodo, ki so jo izločile. Kozarce zavežemo in jih shranimo na hladnem.

Da jih ni treba prati, nadev nič ali zelo malo osolimo.

Drobni nasveti

- Cvetice v stanovanjih s centralno kurjavo hitreje ovenejo. Vsako jutro jim prirežite stebla za en centimeter in izmenjajte vodo; ko pa začno veneti, jih najprej obrežite, nato pa postavite za eno uro v toplo (ne vročo!) vodo.
- Na lestvi nam ne bo drčalo, če pritrdimo na kline kose starih gumijastih obročev od koles.
- Če nimate lepila pri roki, se spomnite na vodo in moko. Primešajte tudi žličko sladkorja.
- Cvetje ostane dalj časa sveže, če konec pecljev držimo nad plamenom tako dolgo, da potemne.
- Bledi rumenjak bo postal temnejši, če ga malo posolimo in pustimo stati deset minut.
- Kapljica limoninega soka povečuje čvrstost snega iz beljakov.

Poskusite!

BOSENSKI ČIMBUR

12 dkg olja ali masti, 30 dkg čebule, 3 stroki česna, 50 dkg mastne ovčetine brez kosti, 50 dkg govedine brez kosti, 1,20 kg špinače, sol, mlet poper in 10 jajc.

Na 3/4 maščobe rumeno prepražimo sesekljano čebulo, dodamo strt česen, ga prepražimo, da zadiši, na vse to denemo zmleto meso in ga dobro prepražimo. Na prepraženo meso zložimo oprano špinačo, jo posolimo, potresemo s poprom in dušimo, da ispari tri četrt tekočine. Sok mora biti gost. Jed razdelimo na porcije in na vsako položimo eno jajce na oko. (Čas priprave jedi približno 1 ura).

TURŠKA OVČJA RIŽOTA

1 kg ovčine, 30 dkg čebule, 1,5 dl olja, za nožev konico paprike, 40 dkg riža, 30 dkg paprik, 30 dkg bučk, 1 kg paradižnikov, 2 večja lista zelene, sol, timijan, šopek zelenega peteršilja.

Drobno sesekljano čebulo zarumenimo v olju, potresemo s papriko in nekaj trenutkov mešamo. Dodamo meso, zrezano na koščke v velikosti oreha. Prilijemo prav malo vode, pokrijemo in dušimo. Riž preberemo in operemo. Paprike, bučke in paradižnike na debelo zrežemo. Ko je meso napol dušeno, dodamo riž in zelenjavo. Prilijemo dvakrat toliko vode, kot je riža. Primešamo sesekljan list zelene, strt timijan in posolimo. Pokrijemo in kuhamo, da se riž zmehča. Preden rižoto serviramo, jo potresemo s sesekljanim zelenim peteršiljem.

Gibanje in počitek

Večina poklicev obremenjuje telo enostransko. Zato je potrebna skladna izravnava predvsem pri ljudeh, ki pri opravljanju svojega poklica samo sedijo. Kaj pa športno udejstvovanje? Bolezen stane mnogo več časa! Ni nobenega dvoma, da je telo, vajeno gibanja, mnogo bolj odporno proti obolenju kakor nevajeno.

Najbolj razvneti gledalec na športnih prireditvah zelo malo stori za svoje telo. V tem je velika miselna napaka naše za šport navdušene dobe. Nekaj aktivnih ljudi uganja vrhunski šport, velika množica pa je od športnih vaj oddaljena mnogo bolj kakor je to pametno.

Vrhu tega nas čas s svojimi prevoznimi sredstvi, dvigali in drugimi delo prihranjujočimi iznajdbami osvobaja telesnih naporov. Kam to pelje, sta pokazala H. Kraus in R. Hirsland, profesorja medicine na univerzi Columbia v New Yorku. Natančno sta preiskala in primerjala 4458 ameriških in 1987 evropskih otrok v starosti od 6 do 19 let. Pri istih mišičnih vajah je odpovedalo samo 8,3 % evropskih otrok, ameriških pa 78,4 %. Ugotovitev: „Glavna razlika med obema skupinama je v tem, da evropski otroki nimajo prednosti tehnično nadvse razvite družbe. V nasprotju z načinom življenja ameriških avtomobilov, šolskih dvigal in drugih delo prihranjujočih pomagal. Kamor koli gredo, gredo peš. Svoj prosti čas uporabljajo predvsem v prid svoji lastni telesni moči.

Najbolj naravna oblika aktivnega gibanja je šport. Za zdravega se priporoča predvsem plavanje, za bolnega gimnastika.

Plavanje je edini šport, ki ga izvajamo leže. Ta šport obsega vse, zaposluje in tako rekoč izziva celotno mišičevje. Ta šport je zdrav: sklepi so prosti obtežitve, hrbtenica je zleknjena, prsni koš razširjen. Tik nad vodno gladino je zrak čist in jasen človek diha ubrano z gibi plavanja, izdihavanje je dolgo in globoko. Telo draži hladna voda ter je zato res kakovostna vaja. Plavanje ni tuje človeški naravi. S poskusi je dognano, da čofotajo že tri tedne stari dojenčki v vodi in pri tem držijo glavico krepko pokonci. Plašnost odraslih pred vodo je povsem neutemeljena. V največ primerih gre za strah zaradi napačne vzgoje. V resnici pa je vsa umetnost plavanja v tem, da si prepričan, da znaš plavati.

Razen čisto akutnih bolezni, te skoraj ni, ki pri njej ne bi bila primerna in naravi ustrezna gimnastika bolniku v prid. Če oslabljenemu organizmu vedno samo prizanašamo, ga s tem še bolj slabimo. Gimnastiko glave, prsi, trupa, rok in nog lahko menjavamo po trajanju in intenzivnosti, pač ustrezno vrsti obolenja, celo v postelji.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

da so zmedli zasledujoče Nemce. Ure in ure so hodili po divji pokrajini, kjer je bila redkokatera samotna hiša še cela.

Mihajlo je dejal, da se v tako čudovitem vremenu še vojskovati ne bi smeli. Kadar so počivali, jim je zaigral na orglice otožno rusko pesem. Zategnjeni toni so se ujemali z barvami odpadajočega listja in jim polnili srca z mehko milino.

Ustavili so se ob spranih ruševinah požgane domačije. Mihajlo je privlekel iz torbe blok in predlagal Ani, da bi jo narisal. Naslonila se je na ožgano deblo in se zazrla v oblake.

Z veščimi potezami je zadel njen skrivnostni smehljaj, ki je bil zanj tako zagoneten kot ona sama.

Enoglasno so ugotovili, da jo je imenitno narisal, in vsi po vrsti so hoteli, da portretira še nje. Tudi Tušarja z brki in življenja žejnim pogledom je dobro zadel, posrečil se mu je Tomov obraz maščevalca, najbolj pa je zadel Maksa s kučmo na glavi — njegov razorani obraz, kjer je eno oko gledalo dol, drugo pa v nebo, je bil prava vaba za slikarja. Seveda je Marko hotel imeti poleg sebe tudi svojega koščenega Dinka, saj je s konjem pomenil mnogo več kot brez njega.

Portrete je Mihajlo vsem podaril. Ani pa je pokazal blok, v katerega je skiciral, kar je zanimivega doživel na svojih popotovanjih. Vprašala ga je, kaj ga spodbuja k risanju. Smejal se ji je in ji razložil svoj pogled na svet.

„Najbolj tragično na svetu se mi zdi — in morda tudi najbolj pravično — da je vse minljivo. To, kar nastaja, se razblinja včasih že v svojem začetku. Vse stvari pa se spreminjajo. Zato hočem, kadar rišem, ohraniti življenju utrip trenutka. V liniji ali barvi hočem ujeti lepoto in energijo gibanja. Rad bi izrazil zakrito bistvo stvari, ker drugim, ko gledajo narisano, spet oživim podobne občutke. Z lepoto skušam premagati smrt."

Ana je začutila, da sta si Primož in Mihajlo v nečem podobna. Oba sta prepojena z dihom smrti in hkrati neko fantastično slo po življenju.

Vso pot je hodila z njim. Govorila sta po angleško, nemško, včasih francosko, da se je Marko kar naprej usajal na svojem kljusetu, kakšna internacionala je to. Tudi sam se je včasih oglasil vmes, saj se je bil kot svetovni popotnik naučil nekaj angleških in španskih stavkov, nemško pa mu je šlo še najbolje.

Posebno pozoren in spoštljiv je bil do nje, ko mu je zaupala, da je noseča in mu pripovedovala o Primožu. Zaželel ji je, da bi rodila sina in da mu nikoli ne bi bilo treba vzeti v roke puško. Tudi o majorju Wolfu mu je morala pripovedovati. Povedal ji je, da ga je Pemc že silil, naj bi se z Bliskom pripravila za nov udar na blejski gestapovski štab. Je že dal zbrati podatke in tudi sam je razmišljal o tem. Nič se ni rad podajal v kraj, kjer so mu bile razmere neznane. Človeka v sovražnikovi uniformi lahko izda že malenkost. V mestnem mravljišču, kjer mrgoli sovražnikove vojske, niso tako pozorni kot v majhnem kraju, kjer se oficirji med seboj poznajo. Toda ob vsem, kar mu je povedala Ana, se je čudil, kako da je Wolf še živ. Prijelo ga je, da bi se z Bliskom še enkrat lotila zadeve. Obžaloval je, da se nista srečala vsaj spomladi, ko so bili Nemci najmanj oprezni, ko še niso bili histerični spričo bližajočega se poraza.

Bližali so se kotanji, kjer je ob zapuščeni domačiji blizu gozda stal stražar. Tam je imel Pemc svoj korpusni obveščevalni center. Zavoljo varnosti ga je večkrat premestil. Vsi so se razveselili, le Tomo je ostal brezbrižen. Vso pot je molčal in hodil spredaj. Tudi če so se razgovarjali in šalili, so njegove misli kmalu odtavale. Bil je razdražljiv in nemiren. V srcu je nosil novo, veliko razočaranje, ki se mu je zrcalilo v očeh, ki ga ni mogel prikriti. Želel si je samote, da bi si odpočil, da bi si opomogel, da bi pretehtal nekatere stvari, zaradi katerih je bil razdvojen in nesrečen. Niso marali siliti vanj z vprašanji. Pustili so ga, da je hodil sam, streljaj pred kolono.

Ob hiši obveščevalnega centra so zagledali na robu gozda privezanih nekaj konj. To je pomenilo, da se nekaj pripravlja.

Pemc je kot navadno slonel nad specialkami, po mizah in po klopeh ob peči pa so ležali kupi papirjev. Ko je slišal, da so zunaj njegovi asi, se mu je obraz razvedril.

Mihajlo, Tomo, Tušar in Marko so vstopili, Ana pa je z drugimi počakala zunaj.

„Težko sem vas že čakal, fantje," je dejal Pemc in vsakemu posebej stisnil roko. „Zadrega je, zato se bomo pomenili na kratko. Kurirji čakajo, takoj moram odposlati poročila, zato se pomenimo zvečer — čakajte me na sosednji domačiji. Štab korpusa se je odločil za napad na Hotederščico, nekaj podobnega bi radi napravili kot na Črnem vrhu."

Iz tržaškega štaba je bil izvedel, da Nemci spet pripravljajo ofenzivo; zato jih je hotel korpus presenetiti na drugem koncu in odpreti brigadam vrata v Dolomite. Diverzanti so v brzojavnem slogu poročali, kaj vse so izvedeli in opravili na Idrijskem. Pemc je nekatere stvari zabeležil in vrisal na karto. Ko so končali vojaški del, je ukazal, da pripeljejo dekle. Medtem ko je Tomo šel ponjo, je Marko proseče uprl oči v Pemca.

„Matejka, daj, napravi kaj zanjo! Vsi te prosimo. S Primožem, najboljšim mitraljezcem v Prešernovi, je noseča. Zdaj ni več gestapovka, samo ženska je, ki bi rada nekje v miru rodila otroka. Bodimo ljudje!"

(Dalje prihodnjič)

- Špecerija
- Železnina
- manufaktura
- kmetijski pridelki

Trgovina

KARL FERRA

- gradbeni material

PLIBERK
BLEIBURG

Bahnhofstraße 16
Postgasse 13

Telefon 219 in 220

Opekarna

STEFAN LIESNIG

Pliberk - Bleiburg

- Kletni kamni
- Kvadri
- Stropi tipa Katzenberger
- Betonska opeka in strešniki
- Cevi
- Pesek, gramoz

Strokovna trgovina za čevlje

Franc Tomasch

Pliberk/Bleiburg
Klopinj/Klopein
Sinča vas/Kühnsdorf

- IZDELAVA PO MERI IN
- POPRAVILA
- UGODNE CENE
- RAZSTAVLJAMO TUDI NA SEJMIŠČU

GOSTILNA

KSANDER POTOTSCHNIK

DRVEŠA VAS - PLIBERK
EBERSDORF - BLEIBURG

V gostilni „Petzenbär" se gostje počutijo dobro, vedno jo spet radi obiskujejo. Prijazna postrežba, dobre pijače, okusna jedila.

Od leta 1393

PLIBERŠKI SEJEM NA TRAVNIKU

največje in najstarejše ljudsko slavje južnih predelov Koroške

od sobote 1. septembra do ponedeljka 3. septembra 1973

GOSTILNA

HERTA ENZI

ŠMIHEL PRI PLIBERKU
ST. MICHAEL/BLEIBURG

- KOVTRI
- MATRACE
- OBLAZINJENO POHIŠTVO

TVRDKA **FERDINAND STEFITZ**

PLIBERK - BLEIBURG

DOLFE PRIMOSCHITZ

- TOTAL-črpalka za bencin v Libučah
- Zadnja pred mejo

LIBUČE - PLIBERK
LOIBACH - BLEIBRUG

Hanzej Leitgeb

Mizarstvo
Šmihel nad Pliberkom
St. Michael ob Bleiburg

- Kvalitetna izdelava vseh vrst mizarskih del
- Specialna izvedba kuhinjske opreme
- Priznano stavbeno mizarstvo

PROIZVODNJA BREZALKOHOLNIH PIJAČ

Albina Grill

PLIBERK - BLEIBURG

Vitus KOTNIK

DRVEŠA VAS - PLIBERK
EBERSDORF - BLEIBURG

- Krojno krojaštvo in
- kemična čistilnica

Čevlji in športni artikli **Franz Wreschnigg**

9150 Bleiburg - Pliberk

- Bogata zaloga čevljev vseh vrst
- Na sejmišču velika razprodaja čevljev iz zaloge

Steklarstvo

GREGOR SCHIPPEK

- Gradbeno
- portalno
- in
- profilitno zastekljenje

Pliberk - Bleiburg

NAKUPNI CENTER

kupuj pri **KRAUT**-u in varčuješ

PLIBERK - BLEIBURG

Na sejemskem travniku ne razstavljamo. Odprto imamo tudi v nedeljo. Upoštevajte naše posebno ugodne SEJEMSKE POSEBNE PONUDBE v naših izložbah.

MESARSTVO

Alois Vauti

PLIBERK - BLEIBURG

- KVALITETNO MESO IN
- MESNI IZDELKI

Na travniku v uti: klobase, čevapčiči, ražniči

ZADRUGE: **Hranilnica in posojilnica Pliberk-Žvabek**

Kmečko gospodarska zadruga Pliberk-Šmihel

Kreditne zadruge opravljajo vse denarne posle, blagovne zadruge pa dobavljajo najrazličnejše potrebščine za vsakogar

GOSTILNA-PENZION

MARIJA IN LEKŠ

KOS

BOROVJE PRI PLIBERKU
WOROUJACH BEI BLEIBURG

- prijetna gostilna za domače in oddaljene goste
- tujske sobe za letoviščarje
- zdrava lega, tihota, gozd, polje in travnik
- lep razgled na spod. Karavanke
- Zadnja gostilna pred mejo

Zidarski mojster

Hans Vodivnik

PLIBERK - BLEIBURG

Vsa v zidarsko stroko spadajoča gradbena dela izvaja priznano podjetje v zadovoljstvo naročnikov

PODJETJE

Karl Kotschnig

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM
ST. MICHAEL OB BLEIBURG

- Ključavničarstvo
- Bencinska črpalka
- Trgovina s kmetijskimi stroji in reparature

Trgovina

KATARINA IN ADOLF

Krivograd

Šmihel nad Pliberkom
St. Michael ob Bleiburg

Vam nudi po ugodnih cenah:

- kmetijske stroje
- električne stroje
- gradbeni material
- televizorje
- šivalne stroje

Obiščite nas na pliberškem sejmu!

V trgovini s stroji

MAX TRAUN

PLIBERK - BLEIBURG

- vse poljedelske stroje
- šivalne stroje
- radio-aparate
- kolesa in motorna kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

Trgovina z avtomobili in mehanična delavnica

HANS SCHNEIDER

PLIBERK — DRVEŠA VAS

- Simca - Sunbeam Alfa-Romeo service
- Trgovina z novimi in rabljenimi avtomobili
- Shell-črpalka
- Specialna naprava za zaščito podvozja proti rji
- Sodobno vžgano lakiranje

RAIFFEISENKASSE

PLIBERK - BLEIBURG

- IZVAJAMO VSAKOVRSTNE BANČNE POSLE
- MENJALNICA

KAVARNA — RESTAVRACIJA

„BRÜCKE" - VITUS KNES

PLIBERK — BLEIBURG

Ob pliberškem sejmu seveda k „Brücke"! Gostitelja skrbita vedno za veliko izbiro jestvin (specialitete na žaru) in negovane pijače. Za dobro voljo in ples igra prvovrstna godba „GRIFFNERBUAM" od petka zvečer do ponedeljka.

GOSTILNA

ŠERCER

V ŠMIHELU

gostilničarka MILKA MLINAR

- Odlična postrežba
- Prvovrstne kvalitete
- Udobni in prijetni prostori

ŠTEFAN TRAMPUŠ

- Trgovina z lesom
- Podjetje z žago

NONČA VAS - EINERSDORF
PLIBERK - BLEIBURG

ELEKTRO

Michael Hollauf

PLIBERK - BLEIBURG

IZVAJA STROKOVNJAŠKO VSAKOVRSTNE ELEKTRIČNE INSTALACIJE VODE ZA TOK SVETLOBNE NAPRAVE — ZAŠČITNE NAPRAVE PROTI STRELI

Trgovina električnih potrebščin

Domača trgovina

Pavel Močilnik

Pliberk - Bleiburg
(ob vhodu na sejemski travnik)

Specerija — perilo — konfekcija
Domača postrežba — Solidne cene

GOSTILNA „RÖSSELWIRT"

FRANC IN IDA

STEFITZ

PLIBERK
BLEIBURG

Novi moderno zgrajeni in opremljeni prostori. Kvalitetna kuhinja - vsak čas okusna jedila; negovane pijače - kava Solidna in vljudna postrežba. V uti na sejemskem prostoru igra vesela in priznana godba

■

V strokovni trgovini: pisarniške potrebščine, šolske knjige in potrebščine, časopisi, časniki, igrače, otroška oblačila, parfumerija in drugo.

Čevljarski mojster

VALENTIN KARNITSCHNIG

Pliberk - Bleiburg

Kupujte pri nas — zadovoljni boste!

Priznana trgovina s čevlji vseh vrst na glavnem trgu (10.-Oktober-Platz)

GOSTILNA

Štefan BREZNIK

PLIBERK - BLEIBURG

Tudi letos priporočamo domačo Breznikovo gostilno, kavarno in penzion.

- Izvrstna kuhinja
- tujske sobe z vsem komfortom za zimske in poletne počitnice

OBIŠČITE TUDI NAŠ KAMPING OB ZABLATNIŠKEM JEZERU

Ob sejmih in ob vsakem letnem času pijemo priznano odlično in osvežujoče pivo

pivovarne
SORGENDORF

BRAUSTÄTTE SORGENDORF-BLEIBURG

Gösser BRAUEREI-AG

Vse za vašo hišo in gospodarstvo vam nudi najugodneje

SUPERMARKET

VALENTIN IN ANGELA

BLAŽEJ

PLIBERK
BLEIBURG
tel. (0-42-35) 394

Letos spet stojnica na sejmskem travniku

NON-STOP

RESTAVRACIJA IN TRGOVINA

Rozka in Albert Smrečnik

PRI ŠOŠTARJU

GLOBASNICA - GLOBASNITZ

- Starodavna domača gostilna
- obnovljeni prostori
- vljudna postrežba
- zmerne cene
- okusna vsakovrstna jedila
- negovane pijače

V trgovini po ugodnih cenah vsakovrstne potrebščine za družino in dom

VELETRGOVINA

Terezija in Franc

Kušej

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM
ST. MICHAEL OB BLEIBURG

- ŽIVLJENJSKE POTREBŠČINE
- TEKSTILIJE
- ŽELEZNINA
- KUHINJSKA OPREMA

GOSTIŠČE

„JUENA"

ALOJZ IN LENKA GREGORIČ

ČEPIČE - GLOBASNICA

V sodobno opremljenem modernem gostišču „JUENA" v osrčju Podjune se gostje počutijo udobno in prijetno. Radi se ustavijo v tej restavraciji, kjer jim Alojz in Lenka gostoljubno in v prijetni domačnosti postrežeta z dobrimi jedmi in izbranimi pijačami.

Poskrbljeno pa je tudi za športne zabave.

- hranilne vloge
- posojila in krediti

Posojilnica Šmihel pri Pliberku

- menični eskonti
- valute in devize
- skratka vse bančne posle

Negovane pijače, izborna kuhinja tujske sobe, solidna postrežba v gostilni

LAMM

PLIBERK
BLEIBURG

SUPERMARKT CENE:

RUTAR SUPERMARKT

OB KLOPINJSKEM JEZERU - KLOPEINER SEE

VRTNARSTVO

Zofija Ules

PLIBERK - BLEIBURG

- POVRTNINA
- ROŽE
- ŠOPKI (BUKETI)
- VENCI